

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม กองการเจ้าหน้าที่ อบจ.พะเยา โทร ๐-๕๔๔๐-๙๔๐๐

ที่ พย ๕๑๐๐๙.๔/-

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานผลการเข้ารับการฝึกอบรม

เรียน นายกองค้การบรหการส่วนจังหวัดพะเยา

ตามที่นายกองค้การบรหการส่วนจังหวัดพะเยา ได้อนุมัติให้ข้าราชการองค์การบรหการส่วนจังหวัดพะเยา ราย นางสรลลชนา จิตสม ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม เดินทางไปราชการเพื่อเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวินัยเบื้องต้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำหรับข้าราชการพนักงานส่วนท้องถิ่น (โดยเฉพาะที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) ผู้บริหาร และสมาชิกท้องถิ่น ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องสุคติ ๑ โรงแรมเอ็ม บูทีค รีสอร์ท อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย นั้น

บัดนี้การฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้เดินทางกลับถึงสถานที่ราชการ แล้วเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และการเข้ารับการฝึกอบรมของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบัน ข้อ ๑๐ “ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหรือผู้สังเกตการณ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมสังเกตการณ์ที่หน่วยงานอื่นของรัฐหรือหน่วยงานอื่นจัดการฝึกอบรม จัดทำรายงานผลการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมสังเกตการณ์เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ ๙ ภายในหกสิบวัน นับแต่วันเดินทางกลับถึงสถานที่ราชการ” จึงขอรายงานผลการฝึกอบรม พร้อมแนบสำเนาวุฒิบัตรมาเพื่อบันทึกในแฟ้มทะเบียนประวัติข้าราชการ (กพ.๗) รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามตามเอกสารที่นำเรียนเสนอมานี้

(นางสรลลชนา จิตสม)

หัวหน้าฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม

ทราบ

(นายอัครา พรหมเผ่า)

นายกองค้การบรหการส่วนจังหวัดพะเยา

๑๕ ก.ย. ๒๕๖๖

(นางสุจินดา อินคำ)

ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

๑๔ ก.ย. ๒๕๖๖

(นายสยาม ปรีชา)

รองปลัดองค์การบรหการส่วนจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดองค์การบรหการส่วนจังหวัดพะเยา

๑๕ ก.ย. ๒๕๖๖

รายงานสรุปผลการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวินัยเบื้องต้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖
สำหรับข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น (โดยเฉพาะที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่)
ผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น
ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖
ณ ห้องสุดดี ๑ โรงแรมเอ็ม บูทีค รีสอร์ท อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยเบื้องต้นให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการใหม่

๑.๒ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง

๑.๓ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการทางวินัยทั้งในกรณีวินัยอย่างร้ายแรง และกรณีวินัยอย่างร้ายแรง

๑.๔ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของผู้ถูกข่มขู่ในการชะลอการลงโทษ การฟ้องคดีต่อศาล การยื่นเรื่องขอบรรจุกลับเข้ารับราชการใหม่ และการล้างมลทินพระราชบัญญัติล้างมลทิน

๑.๕ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดเจ้าหน้าที่

๑.๖ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติอำนาจความสะดวก พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. ขอบเขตเนื้อหาวิชา

๒.๑ สารสำคัญของกฎหมายปกครอง วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ดังนี้

- ๑) ความเป็นมาและหลักกฎหมายเอกชน
- ๒) ความเป็นมาและหลักกฎหมายปกครอง
- ๓) ความเป็นมาและหลักกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
- ๔) ความเป็นมาและเขตอำนาจของศาลปกครอง
- ๕) โครงสร้างของฝ่ายปกครอง
- ๖) นิติกรรมทางปกครอง อำนาจหน้าที่ และกิจกรรมของฝ่ายปกครอง
- ๗) หลักความชอบด้วยกฎหมายในการกระทำของฝ่ายปกครอง
- ๘) หลักการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายปกครอง
- ๙) หลักทั่วไปในวิธีพิจารณาคดีปกครอง

๒.๒ สารสำคัญของวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ละเอียดเกี่ยวกับกำเนินการทางวินัย และแนวคิดในการป้องกันมิให้ถูกดำเนินการทางวินัย ดังนี้

- ๑) ระเบียบการดำเนินการทางวินัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒) ระเบียบการอุทธรณ์/ร้องทุกข์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓) การใช้สิทธิตามกฎวินัยของผู้ถูกชี้มูล และการขอให้ชะลอการลงโทษที่ ป. ช. ชี้มูล
- ๔) การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง และการต่อสู้คดีในศาลยุติธรรม
- ๕) การขอบรรจุกลับเข้ารับราชการกรณีถูกปลดหรือออกไล่ออกตามมติคณะกรรมการ ป.ช. และการดำเนินการกรณีมีพระราชบัญญัติล้างมลทิน

๒.๓ สารสำคัญของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ และกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติราชการทางปกครอง ดังนี้

- ๑) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙
- ๒) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐
- ๓) การดำเนินการตามพระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก พ.ศ.๒๕๕๘
- ๔) การดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๕๖

๒.๔ สารสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดและความรับผิดอย่างอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- ๑) ระเบียบการและขั้นตอนการชี้มูลความผิดของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๒) เทคนิค และวิธีการชี้แจงตามการชี้มูลความผิดทางละเมิดของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
- ๓) ระเบียบการและขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

๒.๑ ผู้เข้ารับการอบรมมีการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยเบื้องต้นให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการใหม่

๒.๒ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครอง

๒.๓ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับระเบียบการดำเนินการทางวินัยทั้งในกรณีวินัยอย่างร้ายแรง และกรณีวินัยอย่างร้ายแรง

๒.๔ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของผู้ถูกชี้มูลในการชะลอการลงโทษ การฟ้องคดีต่อศาล การยื่นเรื่องขอบรรจุกลับเข้ารับราชการใหม่ และการล้างมลทินพระราชบัญญัติล้างมลทิน

๒.๕ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๒.๖ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ พระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๖ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สรุปสาระสำคัญ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖

กฎหมายปกครองเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

โดย นายประสงค์ เมืองมูล กรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดเชียงราย นายกสมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย

ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานบางประการของกฎหมายปกครอง

กฎหมายปกครอง คือ บรรดา กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับ ๓ กรณี ได้แก่

- ๑) การจัดระเบียบ(หรือการจัดโครงสร้าง) ของฝ่ายปกครอง
- ๒) การดำเนินงานของฝ่ายปกครอง และ
- ๓) การควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง

๑. กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับการจัดระเบียบหรือการจัดโครงสร้างของฝ่ายปกครอง เช่น

- กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
- กฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม
- กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร
- กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ

ฯลฯ

๒. กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับการดำเนินงานของฝ่ายปกครอง คือ การจัดทำกิจกรรมตอบสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ประโยชน์ส่วนรวม หรือ ประโยชน์สาธารณะ” การจัดกิจกรรม ๒ ประการ ได้แก่

- ๑) การประกันความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน
- ๒) การสร้างสรรค์การกินดีอยู่ดีทั้งในทางกายภาพและทางจิตใจของประชาชน

กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับการดำเนินงานของฝ่ายปกครอง ได้แก่ บรรดา กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่กำหนด

- อำนาจออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือกระทำการอื่นใด
- กระบวนการหรือขั้นตอนการออกกฎและออกคำสั่งทางปกครอง
- มาตรการบังคับให้เป็นไปตามกฎและคำสั่งทางปกครอง
- กระบวนการคัดเลือกคู่สัญญา ทำสัญญา และบังคับตามสัญญา
- เงื่อนไขแห่งความรับผิดชอบทางละเมิดและความรับผิดชอบอื่น

กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับการดำเนินงานของฝ่ายปกครอง ได้แก่

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
- พระราชบัญญัติ
- พระราชกำหนด

- กฎหมายว่าด้วยวิธีราชการทางปกครอง
- กฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๓. กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง เช่น

- กฎหมายว่าด้วยจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
- กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
- กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

- กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

ฯลฯ

กฎหมายที่ใช้บังคับ ประกอบด้วย ๒ ส่วน

๑.กฎหมายที่ไม่ได้บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร

- กฎหมายประเพณี
- กฎหมายทั่วไป

๒.กฎหมายที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษร

- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พ.ศ.๒๕๔๒
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐ ฯลฯ
- กฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติฯลฯ

อำนาจการบริหารที่ไม่ใช่อำนาจทางปกครอง

๑.อำนาจตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

- ๑.๑ เจ้าพนักงานตำรวจ : หมายเรียก จับ ค้น สอบสวน ความเห็นควรสั่งฟ้อง
- ๑.๒ พนักงานอัยการ : สั่งฟ้อง
- ๑.๓ พนักงานราชทัณฑ์ : ชั่งระหว่างพิจารณา บังคับโทษ

๒.อำนาจตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

- ๒.๑ การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลในคดีแพ่ง : ยึดอายัดขายทอดตลาด

๓.การดำเนินการทางศาสนาขององค์กรศาสนา

การกระทำของฝ่ายปกครอง หมายถึง ผลผลิตของการใช้อำนาจทางปกครองของรัฐฝ่ายปกครอง และมีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง ๒ ประการ คือ

๑.ฝ่ายปกครอง หมายถึง สิ่งต่าง ๆ รวม ๔ สิ่งด้วยกัน คือ

- ๑) หน่วยงานของรัฐฝ่ายบริหาร
- ๒) องค์กรของรัฐฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครอง
- ๓) องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ
- ๔) หน่วยงานอิสระของรัฐและเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานอิสระของรัฐ

ฝ่ายปกครองมีการกระทำ ๒ ประเภท ได้แก่

- ๑) กระทำเช่นเอกชน โดยไม่ได้ใช้อำนาจเหนือผู้ใด ไม่เรียกว่า “การกระทำทางปกครอง” เช่นการขั้บรถยนต์ของทางราชการ การรักษาพยาบาลผู้ป่วย
- ๒) กระทำการ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เรียกว่า “อำนาจทางปกครอง” เป็นการใช้อำนาจทางปกครองกระทำการที่จะถือว่า “เป็นการกระทำทางปกครอง”

๒.อำนาจทางปกครอง หมายถึง

- ๑) รัฐทุกรัฐต้องมีอำนาจรัฐ
- ๒) อำนาจรัฐมีคุณลักษณะเป็นอำนาจสูงสุด จึงเรียกอำนาจรัฐกันโดยทั่วไปว่า “อำนาจอธิปไตย” รัฐแต่ละรัฐใช้อำนาจรัฐกระทำการได้ ๓ ประเภท คือ

- ๑) การนิติบัญญัติ (Legislative Function) เรียกว่า “อำนาจทางนิติบัญญัติ”
- ๒) การบริหาร (Executive Function) เรียกว่า “อำนาจทางการบริหาร”
- ๓) การตุลาการ (Judicial Function) เรียกว่า “อำนาจทางตุลาการ”

ประเภทของการกระทำทางปกครอง ๔ ประเภท

๑. คำสั่งทางปกครอง

ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ คำสั่งทางปกครอง หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะ ก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็น การถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๔๓) ให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ เป็นคำสั่งทางปกครอง

- ๑) การสั่งรับหรือไม่รับคำเสนอขาย รับจ้าง แลกเปลี่ยน ให้เช่า ซื้อ เช่า หรือ ให้สิทธิประโยชน์
- ๒) การอนุมัติสั่งซื้อ จ้าง แลกเปลี่ยน เช่า ขาย ให้เช่า หรือให้สิทธิประโยชน์
- ๓) การสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาข้อเสนอหรือการดำเนินการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน
- ๔) การสั่งให้เป็นผู้ทำงาน

(คำว่า “เจ้าหน้าที่” ใน พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ได้แก่ ฝ่ายปกครอง องค์กรอื่นของรัฐ และองค์การเอกชน ซึ่งก็คือ “หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ใน พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครอง และวิธีการพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒)

๒. กฎ

ตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ ให้คํานิยามไว้ว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

๓. คำสั่งอื่น / แนวปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจ

ความสัมพันธ์ในหน่วยงานของรัฐฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นความสัมพันธ์กันตามลำดับชั้น ในรูปของพีระมิด คือ

เจ้าหน้าที่ที่อยู่ตำแหน่งสูงกว่า

- ๑) มีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่าและ
- ๒) ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่าซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของตน

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด

- ๑) ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานของรัฐนั้นทุกคน
- ๒) ย่อมมีอำนาจออกคำสั่งบังคับให้เจ้าหน้าที่ที่อยู่ในบังคับบัญชาของตนกระทำการ ห้ามมิให้กระทำการหรืออนุญาตให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้เสมอ

แนวนโยบายในการใช้ดุลพินิจ หรือ แนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจ คือ กฎเกณฑ์ที่

- ๑) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่นากรออกคำสั่งทางปกครองหรือกระทำการอื่นใดในเรื่องต่าง ๆ หรือ
- ๒) ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี กำหนดขึ้นเพื่อถือปฏิบัติหรือให้ถือปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจ

/๔.การกระทำ...

๔. การกระทำอื่น

คือ การอำนาจทางปกครองกระทำการอื่นนอกจากออกกฎ ออกคำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น และแนวทางปฏิบัติในการใช้ดุลพินิจ เช่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร อาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวนำกำลังเจ้าหน้าที่เข้ารื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างหรือตัดแปลงโดยฝ่าฝืนกฎหมาย หลังจากที่ได้ออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารนั้นแล้ว แต่ ก.ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่ระบุในคำสั่ง

หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

รัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตย ย่อมจะ

๑) มีบทบัญญัติรับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของปัจเจกบุคคลไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย และ

๒) รับรองและให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพแก่ปัจเจกบุคคลที่เป็นราษฎรของรัฐ เพื่อให้ปัจเจกบุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพพัฒนาตนเองทั้งในทางกายภาพและทางจิตใจ อันจะยังผลให้แต่ละคน ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติภูมิหรือสมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บทบัญญัติที่รับรองและให้ความคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ปัจเจกบุคคลที่เป็นราษฎรของรัฐจำแนกเป็น ๒ ประเภท

๑. สิทธิ และเสรีภาพในทางความคิดซึ่งถ้าเป็นความคิดเกี่ยวกับความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด เรียกว่า สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรม

๒. สิทธิและเสรีภาพในการกระทำ ซึ่งได้แก่สิทธิและเสรีภาพในอันที่จะเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามที่ได้คิดและตกลงใจไว้

วินัยและการรักษาวินัยของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น
โดย นายประวิทย์ เป็รื่องการ ข้าราชการบำนาญ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการ
ดำเนินการทางวินัยข้าราชการท้องถิ่น

การดำเนินการทางวินัย

๑. วินัย แยกเป็น ๕ นัยยะ

๑.๑ ลักษณะเฉพาะ ๓ ประการ

- ๑) ไม่มีอายุความ
- ๒) มีสภาพเป็นข้าราชการ (ยกเว้นข้อ ๒๘)
- ๓) เป็นอำนาจของนายกฯ สังกัดปัจจุบัน

๑.๒ ความหมาย ๒ ประการ

- ๑) ลักษณะเชิงพฤติกรรมในการควบคุมตนเอง
- ๒) ข้อห้ามและข้อปฏิบัติ

๑.๓ ประเภท มี ๒ อย่าง

- ๑) วินัยอย่างไม่ร้ายแรง (ยังอยู่ในราชการ)
- ๒) วินัยอย่างร้ายแรง (ออกจากระบบราชการ)

๑.๔ สถานโทษ (ข้อ ๒๕ วรรคสอง)

- ๑) มี ๕ สถาน สำหรับข้าราชการ
-วินัยอย่างไม่ร้ายแรง มี ๓ สถาน
 - (๑) ภาคทัณฑ์
 - (๒) ตัดเงินเดือน
 - (๓) ตัดเงินเดือน
- วินัยอย่างร้ายแรง มี ๒ สถาน
 - (๑) ปลดออก
 - (๒) ไล่ออก
- ๒) มี ๔ สถานของพนักงานจ้าง/ลูกจ้าง (ข้อ ๔๙)
-วินัยอย่างไม่ร้ายแรง มี ๓ สถาน
 - (๑) ภาคทัณฑ์
 - (๒) ตัดค่าตอบแทน
 - (๓) ลดค่าตอบแทน
- วินัยอย่างร้ายแรง มี ๑ สถาน
 - (๑) ไล่ออก

๑.๕ ฐานความผิด

- ๑) เป็นวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๑๙ ข้อ (ฐาน)
- ๒) เป็นวินัยอย่างร้ายแรง ๑๐ ข้อ (ฐาน)

ข้อ ๗ วรรค ๓ แยกเป็น ๒ ฐาน

๑. ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด มี ๔
องค์ประกอบ

- ๑) มีหน้าที่ราชการ
- ๒) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

- ๓) เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด
- ๔) อย่างร้ายแรง
- ๒.ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต มี ๔ องค์ประกอบ
- ๑) มีหน้าที่ราชการ
 - ๒) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ
 - ๓) เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้
 - ๔) เจตนาทุจริต (เจตนาพิเศษ)

ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง

- ๑.ฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการในหน้าที่โดยชอบ มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้
- ๑) มีคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในหน้าที่โดยชอบ
 - ๒) ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น
 - จะทำให้เสียหายแก่ราชการ
 - จะไม่เป็นการรักษาประโยชน์ราชการ
 - เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 - ๓) ต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวน
 - ๔) เมื่อผู้บังคับบัญชายืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิมเป็นหนังสือ
 - ๕) ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตาม

ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง

- ๑.ฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
- ๑) มีการรายงานต่อผู้บังคับบัญชา
 - ๒) ข้อความที่รายงานเป็นความเท็จ
 - ๓) การปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่ารายงานเท็จด้วย

ข้อ ๑๖

- ๑.ฐานไม่ปฏิบัติตามระเบียบและธรรมเนียมของทางราชการ เช่น
- ๑) การแต่งกาย
 - ๒) การมาปฏิบัติราชการ
 - ๓) การปฏิบัติงานสารบรรณ

ข้อ ๑๗ วรรคสอง

- ๑.ฐานละทิ้ง หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ
- ๑) ละทิ้ง หมายถึง ตัวไม่อยู่ แม้จะเซ็นชื่อ
 - ๒) ทอดทิ้ง หมายถึง ตัวอยู่แต่ไม่ทำงาน
 - ๓) ขาดราชการแม้เพียงครึ่งวัน ถ้าเสียหายร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง
 - ๔) ขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกัน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (ไม่ดูความเสียหาย) นับวันหยุด (ตรงกลาง) รวมด้วย (พนักงานจ้าง/ลูกจ้าง ๗ วันติดต่อกัน)

ข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

- ๑) ฐานไม่ให้การต้อนรับ ไม่ให้ความสะดวก ประชาชนผู้ติดต่อราชการ
- ๒) ฐานดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง ประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง
- ๓) พิจารณา พ.ร.บ. อำนาจความสะดวก ด้วย

ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

- ๑.ฐานประพฤดิชั่ว (ไม่มีองค์ประกอบความผิด)

๒. มีแนวทางพิจารณา ดังนี้

- ๑) เกียรติของข้าราชการ
- ๒) ความรู้สึกของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมนั้น
- ๓) รู้สำนึกในขณะกระทำ

๓. ประพฤติชั่ว เช่น

- ๑) เสพสุรา ผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้อง
 - ดื่มสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่
 - เมาสุราเสียราชการ
 - เมาสุราในที่ชุมนุมจนเกิดความเสียหาย
- ๒) เป็นขู้หรือมีขู้ ผิดวินัยร้ายแรง ดูจาก
 - มีหน้าที่เกี่ยวกับจริยธรรมหรือไม่
 - ครอบครัวผู้เป็นขู้มีขู้ทะเลาะกันหรือไม่
 - เพียงทะเลาะธรรมดา อาจไม่ร้ายแรง
 - ถึงขั้นหย่าร้าง เป็นวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อ ๒๓/๑ วรรคหนึ่ง

๑.ฐานล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ โดย

- ๑) กระทำแก่ข้าราชการด้วยกัน หรือเป็นผู้ร่วมปฏิบัติงาน
- ๒) ทั้งในและนอกสถานที่ราชการ
- ๓) โดยเขาไม่ยินยอม หรือรำคาญ ด้วยลักษณะส่อไปในทางเพศ ดังต่อไปนี้
 - ทางกาย เช่น จูบ กอด จับ
 - ทางวาจา เช่น วิพากษ์วิจารณ์ร่างกาย หยอกล้อ หยาบคาย
 - ทางกิริยา เช่น ใช้สายตาลวนลาม ทำสัญญาณ แสดงสัญลักษณ์
 - ทางการสื่อสาร เช่น ส่งภาพลามก อนุาจาร จดหมาย ข้อความ
 - ทางพฤติกรรมอื่นที่ส่อไปในทางเพศซึ่งเขาไม่ประสงค์ หรือรำคาญ

๒. วินัยแยกต่างหากจากคดีอาญา และละเมิด

- ๒.๑ วินัยเป็นกฏบ้าน (อำนาจของผู้บังคับบัญชา)
- ๒.๒ อาญาเป็นกฏเมือง (อำนาจตามกระบวนการยุติธรรม)
- ๒.๓ กระบวนการแยกต่างหากจากกัน (
- ๒.๔ ผลสุดท้ายอาจต่างกัน ถ้าสุจริตไม่ต้องรับผิดชอบ
- ๒.๕ ต้องคดีละเมิด ให้ดำเนินการทางวินัยด้วย (ข้อ ๙)

๓. ปรัชญาการดำเนินการทางวินัย

- ๓.๑ ยุติธรรม
- ๓.๒ เป็นธรรม
- ๓.๓ รวดเร็ว

๔. คุณสมบัติของผู้ดำเนินการทางวินัย

- ๔.๑ รอบรู้
- ๔.๒ มีคุณธรรม
- ๔.๓ มีความกล้าหาญ

๕. ขอบเขตการสอบสวนทางวินัยต้องยึดหลักการฟ้องความสองฝ่าย

- ๕.๑ ฝ่ายกล่าวหา
- ๕.๒ ฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา

๖.หน้าที่ของผู้บังคับบัญชาทางวินัย (ข้อ ๒๔ วรรคหนึ่ง - สี่)

๖.๑เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัย โดย

- ๑)ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- ๒)ให้การฝึกอบรม
- ๓)สร้างขวัญและกำลังใจ
- ๔)จูงใจ
- ๕)การอื่นใดที่พัฒนาทัศนคติ จิตสำนึกให้มีวินัย

๖.๒ป้องกันให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย โดย

- ๑)เอาใจใส่สังเกตการณ์
- ๒)ขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการทำผิดวินัย
- ๓)ดำเนินการวินัยทันทีเมื่อกระทำผิด โดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้น เช่น หน่วยราชการชั้นมูล

๗.การสืบสวนทางวินัย (ข้อ ๒๔ วรรค ๕-๘)

๗.๑ มีการกล่าวหาผู้กระทำผิดวินัย โดยปรากฏตัวผู้กล่าวหา แต่ยังไม่มีพยานหลักฐานในเบื้องต้น

๗.๒ ผู้บังคับบัญชาสงสัยว่าทำผิด ยังไม่มีพยานหลักฐาน

- (๑) เป็นบัตรสนเท่ห์ที่ระบุตำแหน่งผู้กล่าวหา
 - ๑) ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะทราบว่าเป็นผู้ใด
 - ๒) พฤติกรรมเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไปได้
- (๒) แสดงพฤติกรรมต่อผู้บังคับบัญชาโดยมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไปได้

๗.๓ ผู้บังคับบัญชาอื่นทราบเรื่อง ต้องรายงานตามลำดับถึงชั้นนายฯ โดยเร็ว

๗.๔ การกล่าวหา

- (๑) ต้องกระทำเป็นหนังสือ
- (๒) กรณีมีการบอกเล่า ต้องทำเป็นบันทึกให้ลงชื่อ

๗.๕ การสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ามีมูลกระทำผิดวินัยหรือไม่ อาจมอบข้าราชการผู้ใต้บังคับบัญชา (ข้อ ๒๖ วรรคสาม) หรือโดยตั้งกรรมการข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อไปนี้

- (๑) สืบสวน (เน้นสืบ)
- (๒) สอบสวน (เน้นสอบ)
- (๓) ตรวจสอบ (เน้นตรวจ)

วิธีของกรรมการแต่ละชุด มิได้กำหนดไว้

๗.๖ การหาข้อเท็จจริง ควรกำหนดวันเวลาแล้วเสร็จด้วย

๗.๗ การวิเคราะห์หนังสือแจ้ง ให้พิจารณาตอนท้ายหนังสือ ว่า “เขาให้ทำอะไร ก็ทำสิ่งนั้น” เช่น

- (๑) ให้สอบข้อเท็จจริง ตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริง
- (๒) ให้สอบข้อเท็จจริงทางละเมิด ตั้งกรรมการละเมิด
- (๓) ให้ดำเนินการทางวินัย ตั้งกรรมการสอบวินัย
- (๔) ให้ดำเนินการทางอาญา แจ้งความกับตำรวจ โดย

๑) นายฯ ไปแจ้งเอง หรือ

๒) มอบเป็นหนังสือให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ไปแจ้งแทน

๗.๘ กรณีมีการชี้มูลความผิด ไม่ต้องสอบข้อเท็จจริง

๘. ผลการสอบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้น (ข้อ ๒๔ วรรคสี่ - สิบเอ็ด)

๘.๑ ถ้าไม่มีความผิดทางวินัย ให้ยุติเรื่อง

๘.๒ ถ้ามีมูลความผิดวินัย ต้องดำเนินการทางวินัยทันที โดย

(๑) กรณีเป็นวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง (ข้อ ๒๖ วรรคห้า)

(๒) กรณีเป็นวินัยอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน (ข้อ ๒๖ วรรคหก)

๙. ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยหรือไม่สุจริต

๙.๑ ถ้าเป็นข้าราชการให้ถือว่ากระทำผิดวินัยเสียเอง

๙.๒ หากเป็นนายฯ / (รองฯ) ให้ถือว่าไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ (อาจถูกผู้กำกับดูแลสอบสวน และให้พ้นจากตำแหน่ง

๑๐. การดำเนินการทางวินัย

๑๐.๑ หมายถึง การดำเนินการที่ต้องกระทำเป็นพิธีการตามหลักเกณฑ์ของ ก.จังหวัด เมื่อพนักงานส่วนท้องถิ่นกระทำผิดวินัยหรือผู้ถูกกล่าวหา กระทำวินัยอย่างร้ายแรง และนายฯ พิจารณาเห็นว่ากรณีมีมูลแล้ว

๑๐.๒ ต้องมีสภาพเป็นข้าราชการ (สอบปกติ)

๑๐.๓ ผู้ที่ออกจากราชการแล้ว ต้องเป็นไปตามข้อ ๒๘

สำหรับผู้ที่ยังอยู่ในราชการแล้ว มีเงื่อนไข ดังนี้

(๑) ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรงก่อนออก

๑) นายฯ ต้องตั้งกรรมการสอบสวนแล้วลงโทษภายใน ๓ ปี นับแต่ออก

๒) หากจะลงโทษวินัยไม่ร้ายแรง ให้งด

๓) ถ้าตาย ตั้งกรรมการสอบสวนไม่ได้

(๒) ถูกกล่าวหาว่าขณะรับราชการ ทำผิดร้ายแรง

๑) นายฯ ต้องตั้งกรรมการสอบสวนภายใน ๑ ปี และลงโทษภายใน ๓ ปี นับแต่ออก

๒) หากจะลงโทษวินัยไม่ร้ายแรง ให้งด

๓) ถ้าตาย ตั้งกรรมการสอบสวนไม่ได้

(๓) ศาลมีคำสั่งพิพากษา/ก.จังหวัดมีมติ ให้ยกเลิกคำสั่งลงโทษปลด/ไล่ออก

๑) นายฯ ต้องกลับมาดำเนินการใหม่ให้แล้วเสร็จภายใน ๒

ปี นับแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีมติ

๒) หากจะลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง ให้งด

๓) ถ้าตาย ดำเนินการไม่ได้

(๔) ผู้ที่ออกจากราชการแล้ว ต่อมา ป.ช.ชี้มูล (ข้อ ๒๘/๑+ข้อ ๒๘) + คกก.๑๐๓๓/๖๔

ให้ลงโทษภายใน ๓ ปี นับแต่ออก

๑) หากจะลงโทษวินัยไม่ร้ายแรง ให้งด

๒) ถ้าตาย ลงโทษไม่ได้

๑๑. การสอบสวนทางวินัย

๑๑.๑ หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการอื่นเพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์หรือพิสูจน์เรื่องที่กล่าวหา

๑๑.๒ วัตถุประสงค์

(๑) เพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม

/ (๒) เพื่อ...

(๒) เพื่อพิจารณาว่าผู้ถูกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่อย่างไร ควรได้รับโทษสถานใด มี ๒ อย่าง คือ

๑) ไม่เป็นกระบวนกร (อนุโลมใช้ร้ายแรง)

๒) เป็นกระบวนกร (ตามหลักเกณฑ์)

๑๑.๓ หลักการสอบสวนทางวินัย มี ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

(๑) ต้องแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ทราบ

(๒) ต้องสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา

(๓) ต้องให้โอกาสชี้แจงหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหา

(๔) หากไม่มีการสอบสวน แต่ออกคำสั่งลงโทษวินัยก่อน คำสั่งลงโทษนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๑๒. อำนาจในการดำเนินการทางวินัยข้าราชการท้องถิ่น

๑๒.๑ คณะกรรมการสอบสวน (เมื่อได้รับแต่งตั้ง)

๑๒.๒ นายกฯ (เมื่อมีมูลกรณีว่ากระทำความผิดวินัย)

๑๒.๓ ก.จังหวัด (เมื่อพิจารณารายงานทางวินัย)

๑๓. การยืมตัวกรรมการสอบสวนจากต่างสังกัด (ข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง)

๑๓.๑ เมื่อต้องตั้งกรรมการสอบสวน ให้เลือกในสังกัดก่อน

๑๓.๒ กรณี

(๑) มีเหตุผลความจำเป็น

(๒) เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

(๓) เพื่อความยุติธรรม

อาจเลือกจากสังกัดอื่น โดยเจ้าสังกัดยินยอมก็ได้

(๑) กรณีนายกฯเลือกกรรมการ

๑) ประสาน (ภายใน) กับต้นสังกัด

๒) เมื่อตกลงส่งหนังสือขอยืมตัวไปที่ต้นสังกัด

๓) ออกคำสั่งตั้งกรรมการฯหลังได้รับหนังสือยินยอม

๔) อย่าออกคำสั่งตั้งกรรมการฯก่อน อาจถูกโต้แย้ง

(๒) กรณี ก.จังหวัดคัดเลือกกรรมการ

๑) ประสาน (ภายใน) กับต้นสังกัด

๒) เมื่อตกลง ส่งหนังสือขอยืมตัวไปที่ต้นสังกัด

๓) มีมติคัดเลือกหลังได้รับหนังสือยินยอม

๔) อย่ามีมติก่อน ป้องกันการโต้แย้งภายหลัง

๕) ส่งรายชื่อที่คัดเลือกให้นายกฯ ออกคำสั่ง

๖) ก.จังหวัด อาจมอบเลขาฯ ขอต้นสังกัดก็ได้

๑๓.๓ เจ้าสังกัดผู้ให้ความยินยอม (ว๒๐๕)

ต้องเป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

๑) ข้าราชการบนที่ว่าการอำเภอ ขอให้ นายอำเภอ

๒) ข้าราชการบนศาลากลางจังหวัด ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

๓) ข้าราชการท้องถิ่น ของที่นายกฯของผู้ขึ้น

๑๓.๔ เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้ง และกรรมการสอบสวนลงนามรับทราบคำสั่งแล้ว ต้องปฏิบัติกรสอบสวน

ต่อไปจนแล้วเสร็จ

๑๓.๕ กรณีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ต้องรายงานนายกฯ ผู้ออกคำสั่ง เพื่อขอให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งฯ แต่ต้องปฏิบัติหน้าที่กรรมการสอบสวนต่อไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง

๑๓.๖ กรณีไม่มีการปฏิบัติกรรมการสอบสวน อาจผิดวินัยหลายฐาน เช่น ขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ กฎหมาย ละทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นต้น

๑๔.คุณสมบัติ/องค์ประกอบคณะกรรมการสอบสวน (ข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง)

๑๔.๑ คุณสมบัติคณะกรรมการสอบสวน

(๑) ต้องเป็นข้าราชการท้องถิ่น หรือฝ่ายพลเรือน

(ห้ามแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหาร)

(๒) กรรมการอย่างน้อย ๑ คน ต้อง

๑) เป็นนิติกร

๒) จบปริญญาทางกฎหมาย

๓) ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการดำเนินการทางวินัย (หรือหลักสูตร ๕ วัน)

๔) เคยเป็นกรรมการสอบสวนมาแล้วอย่างน้อย ๑ ครั้ง

๑๔.๒ องค์ประกอบคณะกรรมการสอบสวน

(๑) กรรมการอย่างน้อย ๓ คน

(๒) ประธานกรรมการ ๑ คน (ตามข้อ ๑๕)

(๓) กรรมการและเลขานุการ ๑ คน

(๔) จำเป็น จะมีผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ คุณสมบัติเหมือนกรรมการ อาจเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำหรือพนักงานจ้างตามภารกิจ

๑๕.ตำแหน่ง/ระดับของประธานกรรมการสอบสวน(ว๒๐)

๑๕.๑ ไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา เป็น

(๑) ข้าราชการท้องถิ่น

(๒) ข้าราชการพลเรือนสามัญ

๑๕.๒ ปลัดถูกต้องกรรมการสอบสวน ประธานต้องเป็น

(๑) ปลัดท้องถิ่นอื่น (ระดับเดียวกันขึ้นไป)

(๒) ข้าราชการพลเรือนสามัญ (สังกัด ก.พ.)

๑๕.๓ ผู้ได้บังคับบัญชาเป็นประธานไม่ได้

(แต่เป็นกรรมการหรือเลขานุการกรรมการได้)

๑๕.๔ เทียบตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญ/ท้องถิ่น

(๑) ข้าราชการ เทียบ ระดับต้น

(๒) ข้าราชการพิเศษ/อก.ต้น เทียบ ระดับกลาง

(๓) ข้าราชการ/อก.สูง/บ.ต้น เทียบ ระดับสูง

หมายเหตุ เทียบเพื่อนำมาใช้กับวินัย มิให้ใช้ในเรื่องอื่น

๑๖.การตั้งเรื่องกล่าวหา (เพื่อดำเนินการทางวินัย)

๑๖.๑ ควรแสวงหามูลความผิดเสียก่อนตั้งเรื่อง

๑๖.๒ วินัยไม่ร้ายแรง ให้ดำเนินการสอบสวนตามที่นายกฯเห็นสมควร (ข้อ ๒๖ วรรคสาม) อาจกระทำได้ ดังนี้

(๑) ทำบันทึกมอบ ขรก.ผู้ได้บังคับบัญชา โดยระบุ

๑) ชื่อและตำแหน่งของผู้รับมอบ

๒) ชื่อผู้ถูกกล่าวหา

/๓) นำผล...

๓) เรื่องที่กล่าวหา

- (๒) นำผลการสืบสวนที่มีการแจ้งข้อกล่าวหา สรุปรายงานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และให้โอกาสชี้แจงแล้วมาลงโทษ (ข้อ ๒๖ วรรคสี่)
- ๑๖.๓ ตั้งกรรมการวินัยไม่ร้ายแรง (อนุโลมใช้ร้ายแรง)
- ๑๖.๔ วินัยอย่างร้ายแรง (ตามหลักเกณฑ์) ข้อ ๒๖ วรรคหก
- ๑๗.การออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวน (สว.๑) ข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง
- ๑๗.๑ ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง /ระดับของผู้กล่าวหา
- ๑๗.๒ เรื่องที่กล่าวหา*** (ไม่ใช่ฐานความผิด)
- ๑๗.๓ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง/ระดับของกรรมการ
- ๑๗.๔ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง/ระดับของผู้ช่วยเหลือฯฯ (ถ้ามี)
๑๘. นายกฯ เป็นคู่กรณี/ถูกกล่าวหาทำผิดร่วม (ข้อ ๔๙ วรรค ๔-๕)
- ๑๘.๑ ความปรากฏแก่ ก.จังหวัด (ทุกช่องทาง)
- ๑๘.๒ ให้ ก.จังหวัดตรวจสอบก่อน
- ๑๘.๓ หากพบว่าเป็นความจริง
- ๑๘.๔ ให้แจ้งขอความยินยอมจากต้นสังกัดผู้จะถูกเลือก
- ๑๘.๕ พิจารณาและมีมติคัดเลือกคณะกรรมการสอบสวน
- ๑๘.๖ ส่งรายชื่อให้นายกฯ ออกคำสั่งแต่งตั้งตามมติ
- ๑๘.๗ กรรมการเสนอสำนวนการสอบสวนต่อ ก.จังหวัด
๑๙. การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน (ข้อ ๕๑)
- ๑๙.๑ แจ้งผู้ถูกกล่าวหา และให้ลงชื่อ (นับวันคัดค้าน)
- ๑๙.๒ แจ้งให้กรรมการสอบสวนทราบ
- ๑๙.๓ มอบเอกสารต่าง ๆ ให้ประธานลงนามรับทราบ (นับระยะเวลาสอบสวน)
๒๐. การประชุมครั้งแรกเพื่อวางแนวทางการสอบสวน (ข้อ ๕๒)
๒๑. องค์ประชุมคณะกรรมการสอบสวน (ข้อ ๕๓)
- ๒๑.๑ ประชุมปกติ
- ๒๑.๒ ประชุมพิเศษเพื่อแจ้ง สว.๓ และลงมติจัดทำ สว.๖
๒๒. การคัดค้านกรรมการสอบสวน (ข้อ ๕๔)
- ๒๒.๑ เหตุแห่งการคัดค้าน (๕ ประการ)
- (๑) รู้เห็นเหตุการณ์ขณะกระทำในเรื่องสอบสวน
- (๒) มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องสอบสวน
- (๓) โกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหา
- (๔) เป็นผู้กล่าวหา/เป็นญาติผู้กล่าวหา
- (๕) เหตุอื่นที่จะทำให้การสอบเสียความเป็นธรรม
- ๒๒.๒ ยื่นต่อนายกฯ ผู้ออกคำสั่งตั้งกรรมการ
- ๒๒.๓ ภายใน ๗ วัน นับแต่ลงชื่อรับทราบคำสั่ง
- ๒๒.๔ กรณี ก.จังหวัดเลือก นายกฯ ส่งให้ ก.ภายใน ๗ วัน
๒๓. กรรมการสอบสวนคัดค้านตัวเอง (ข้อ ๕๕) ปฏิบัติเหมือนกัน
๒๔. การพิจารณาและสั่งคำคัดค้าน
- ๒๔.๑ นายกฯ ต้องสั่งคำคัดค้าน ภายใน ๑๕ วัน
- ๒๔.๒ ก.จังหวัดต้องพิจารณาคำคัดค้าน ภายใน ๓๐ วัน
- ๒๔.๓ นายกฯ/ก.จังหวัดต้องแจ้งผลให้ผู้คัดค้านทราบทันที

๒๔.๔ การไม่สั่งหรือพิจารณาภายในกำหนดข้างต้น

- (๑) ผู้ถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการ
- (๒) ต้องตั้ง/เลือกใหม่แทนผู้นั้น

๒๕. ผลอันเกิดจากการคัดค้าน

- ๒๕.๑ ผู้ถูกคัดค้านต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราว
- ๒๕.๒ รองจนกว่านายฯ/ก.จังหวัดแจ้งผลให้ทราบ
- ๒๕.๓ กรณียกคำคัดค้าน ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
- ๒๕.๔ ระหว่างหยุดปฏิบัติหน้าที่ ถ้าองค์ประชุมปกติครบ สามารถปฏิบัติหน้าที่สอบสวนได้

๒๖. การกันเป็นพยาน (ข้อ ๓๐-๓๗)

๒๖.๑ เงื่อนไขการกันเป็นพยาน

- (๑) ทำผิดวินัย แต่มิใช่ตัวการสำคัญ มี ๒ เงื่อนไข
 - ๑) ให้ข้อมูล จนดำเนินการตัวการสำคัญได้
 - ๒) ไม่อาจแสวงหาข้อมูลจากที่อื่นใดได้
- (๒) ให้ถือว่าปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ผิดวินัย
- (๓) ต้องไม่ล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือการอื่นใด
- (๔) เป็นอำนาจของนายฯ

๒๖.๒ วิธีกันเป็นพยาน

- (๑) กันได้ทั้งก่อนและหลังตั้งกรรมการสอบสวน
 - ๑) ก่อนตั้ง นายฯ กันเอง
 - ๒) หลังตั้ง กรรมการรายงานให้นายฯ กัน
- (๒) ต้องทำเป็นหนังสือ
- (๓) มอบให้ประธานฯ เก็บรวมไว้ในสำนวน
- (๔) การเลิกกันเป็นพยาน เมื่อผู้ถูกกัน
 - ๑) ไม่มาให้ถ้อยคำ
 - ๒) มา แต่ไม่ให้ถ้อยคำ
 - ๓) ให้ถ้อยคำแต่ไม่เป็นประโยชน์
 - ๔) ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ
 - ๕) กลับคำให้การ
- (๕) กรรมการสอบสวนต้องรายงานนายฯ
- (๖) เพื่อสั่งให้การกันเป็นพยานนั้นสิ้นสุดลง
- (๗) ให้ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นต่อไป

๒๗. การคุ้มครองพยาน (ข้อ ๓๘-๔๔)

๒๗.๑ เงื่อนไขการคุ้มครองพยาน

- (๑) เป็นผู้ได้บังคับบัญชาของนายฯ
- (๒) จะทำผิดวินัยหรือไม่ก็ได้
- (๓) การคุ้มครองต้องทำทันทีในโอกาสแรกที่ทำได้

๒๗.๒ วิธีคุ้มครองพยาน

- (๑) ไม่เปิดเผยชื่อหรือข้อมูลใด ๆ ของพยาน
- (๒) ไม่ใช้อำนาจกลั่นแกล้ง ทำให้เสียหายต่อสิทธิ
- (๓) ไม่ให้ถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกข่มขู่
- (๔) ให้ไปช่วยงาน สจร. (อำนาจนายฯ/ก.จังหวัด)

๒๗.๓ ขั้นตอนคุ้มครองพยาน

- (๑) พยานร้องขอเป็นหนังสือให้คุ้มครอง
- (๒) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับเห็นควรว่าต้องคุ้มครอง
- (๓) ถ้าไม่คุ้มครอง ให้พยานยื่นหนังสือต่อนายกฯ
- (๔) นายกฯ เห็นว่ามีมูล ต้องคุ้มครองทันที

๒๗.๔ นายกฯ ไม่คุ้มครอง/ไม่เพียงพอ ให้ยื่น ก.จังหวัด เพื่อคุ้มครอง และแจ้งผู้กำกับดูแลนายกฯ

ต่อไป

๒๗.๕ กรณีไปช่วยงาน สสจ. เมื่อเหตุแห่งการคุ้มครอง พยานสิ้นสุดลง ให้ส่งพยานกลับไปปฏิบัติงาน
สังกัดเดิม

๒๘ ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง (ข้อ ๔๕-๔๖) จะงดหรือไม่สอบก็ได้

๒๘.๑ วินัยอย่างไม่ร้ายแรง มี ๒ เหตุ

- (๑) มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผิด/นายกฯ เห็นว่าชัด
- (๒) รับสารภาพเป็นหนังสือต่อนายกฯ/ต่อผู้สืบสวน /สอบสวน (นายกฯ ตั้ง)

๒๘.๒ วินัยอย่างร้ายแรง มี ๓ เหตุ

- (๑) มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกจริง/นายกฯ เห็นว่า ข้อเท็จจริงชัดแล้ว
- (๒) ขาดราชการติดต่อกิน ๑๕ วัน/นายกฯ สืบ แล้วเห็น ว่าไม่มีเหตุอันสมควร
- (๓) รับสารภาพเป็นหนังสือต่อนายกฯ/ต่อผู้สืบสวน /สอบสวน (นายกฯ ตั้ง)

๒๙. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ (ข้อ ๕๖)

๒๙.๑ ถ้านายกฯ เห็นว่า

- (๑) มีเหตุอันสมควร
- (๒) มีความจำเป็น

๒๙.๒ ที่จะต้องเปลี่ยน เพิ่ม ลด จำนวนกรรมการสอบสวน

๒๙.๓ สามารถกระทำได้ โดย

- (๑) ออกคำสั่งใหม่อีก ๑ คำสั่ง เป็นคำสั่งแก้ไข เปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิม
- (๒) เท่าความถึงคำสั่งเดิมโดยสรุป
- (๓) แสดงเหตุในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไว้ด้วย

๒๙.๔ ไม่ออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งเดิม (ข้อ ๗๖ ว ๔)

๒๙.๕ การเปลี่ยนแปลงคำสั่งไม่กระทบผลการสอบสวน

๓๐. ระยะเวลาการสอบสวน และการนับเวลา (ข้อ ๕๘)

๓๐.๑ มีระยะเวลา ๑๒๐ วัน นับแต่ประธานฯ ทราบคำสั่ง

๓๐.๒ กรณีไม่แล้วเสร็จ ให้ขอขยายต่อนายกฯ ไม่เกิน ๒ ครั้ง ๆ ละ ไม่เกิน ๓๐ วัน รวมเป็น ๑๘๐ วัน

๓๐.๓ หากไม่เสร็จอีก ให้ประธานฯ รายงานเหตุต่อนายกฯ

๓๐.๔ นายกฯ เสนอ ก.จังหวัดติดตามเร่งรัด

๓๐.๕ ให้นับวันถัดเป็น ๑ (ตรงวันหยุด นับวันทำงานแรก)

๓๑. อำนาจหน้าที่ของกรรมการสอบสวน (ข้อ ๒๗)

๓๑.๑ ขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานส่วน/บริษัท ชี้แจง ส่ง เอกสาร ส่งบุคคลมาชี้แจง

๓๑.๒ เรียกผู้ถูกกล่าวหา/บุคคลใด ๆ ชี้แจง ส่งเอกสาร

๓๑.๓ ไม่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๓๒. การสั่งพักราชการ/สั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน (ข้อ ๒๙)

๓๒.๑ สั่งได้เฉพาะถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย อย่างร้ายแรง

- ๓๒.๒ นายกฯ เป็นผู้เสนอ ก.จังหวัด ถ้ามีเหตุ (ข้อ ๑๔)
- (๑) ถูกตั้งกรรมการสอบวินัยร้ายแรง และนายกฯ เห็นว่าอยู่ต่อไปอาจเกิดการเสียหาย
 - (๒) ถูกฟ้องคดีอาญาเกี่ยวกับหน้าที่ อัยการไม่รับแก้ต่าง และนายกฯ เห็นว่าอยู่ต่อไปอาจเกิดการเสียหาย
 - (๓) มีพฤติกรรมเป็นอุปสรรคต่อการสอบสวน หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น
 - (๔) ถูกควบคุมตัวในคดีอาญาติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วันแล้ว
 - (๕) ถูกตั้งกรรมการสอบวินัยร้ายแรงทั้งก่อนและ หลังมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผิดในเรื่องนั้น และ นายกฯ เห็นว่าชัดแล้วว่าเป็นวินัยร้ายแรง
- ๓๒.๓ ก.จังหวัดตรวจสอบ หากพบว่าจริงจึงเห็นชอบได้
- ๓๒.๔ เมื่อสอบสวนแล้วเสร็จ โทษไม่ถึงออกจากราชการ นายกฯ เสนอ ก.จังหวัดขอให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่/กลับเข้ารับราชการ แล้วส่งลงโทษวินัยไม่ร้ายแรง
- ๓๒.๕ ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นข้าราชการต่อเนื่อง
- ๓๒.๖ เงินเดือน สวัสดิการฯลฯ จ่ายตามที่ระเบียบกำหนด
๓๓. การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา (สว.๒) (ข้อ ๖๐)
- ๓๓.๑ แจ้งโดยตรงให้ลงชื่อรับ/แจ้งแล้วไม่รับให้บันทึก (ทำ สว. ๒ เป็น ๒ ฉบับ)/ส่งทางไปรษณีย์ฯ (ทำ ๓ ฉบับ) พ้น ๑๕ วัน ถือว่าทราบแล้ว
 - ๓๓.๒ กรณีรับสารภาพ ให้แจ้งว่าผิดวินัยฐานใด ข้อใด ถ้ายืนยันให้บันทึก แล้วทำ สว.๖ ได้ เว้นแต่ต้องการทราบรายละเอียด เพิ่มเติม
 - ๓๓.๓ กรณีไม่รับสารภาพ ให้กรรมการรวบรวมพยาน หลักฐานเพื่อแจ้ง สว.๓ ต่อไป
๓๔. การแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนฯ (สว.๓) (ข้อ ๖๑)
- ๓๔.๑ ให้กรรมการประชุมเพื่อพิจารณาว่า กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร ผิดวินัยฐานใด ตามข้อใด
 - ๓๔.๒ กรรมการมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาพบ
 - ๓๔.๓ แจ้งโดยตรงให้ลงชื่อรับ/แจ้งแล้วไม่รับให้บันทึก (ทำ สว.๓ เป็น ๒ ฉบับ)/ส่งไปรษณีย์ฯ (ทำ ๓ ฉบับ พ้น ๑๕ วันถือว่าทราบ)
 - ๓๔.๔ ถามว่าจะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือไม่ (๑) ถ้าจะยื่นเป็นหนังสือ ต้องไม่เกิน ๑๕ วัน (๒) ถ้าจะให้ถ้อยคำ ต้องดำเนินการโดยเร็ว
 - ๓๔.๕ ผู้ถูกกล่าวหานำพยานมาเอง หรืออ้างให้กรรมการ เรียกมาก็ได้
 - ๓๔.๖ กรรมการไม่ได้รับคำชี้แจง หรือนัดแล้วไม่มา หรือพ้น ๑๕ วัน ถือว่าไม่ประสงค์แก้ข้อกล่าวหา
 - ๓๔.๗ กรณีเช่นนี้ กรรมการจะประชุมจัดทำ สว.๖ หรือสอบ ต่อไปเพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก็ได้
๓๕. การรวบรวมหลักฐานและสืบแก้เพิ่มเติม (ข้อ ๖๒-๖๓, ๗๘, ๘๘) มี ๔ ครั้ง ดังนี้
- ๓๕.๑ ก่อนเสนอสำนวน กรรมการสอบได้ และให้แก้เพิ่ม
 - ๓๕.๒ ระหว่างนายกฯ พิจารณา ให้กำหนดประเด็นเพื่อ สอบเพิ่ม ให้รับและรวมไว้ในสำนวน
 - ๓๕.๓ ชั้นอนุวินัยฯ กำหนดประเด็น/ข้อสำคัญ ให้สอบเพิ่ม
 - ๓๕.๔ ชั้น ก.จังหวัด กำหนดประเด็น/ข้อสำคัญ ให้สอบเพิ่ม
 - ๓๕.๕ กรรมการคณะเดิมสอบไม่ได้ ให้ตั้งคณะใหม่
๓๖. การสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา/พยาน (สว.๔, ๕) (ข้อ ๖๖)**
- ๓๖.๑ ให้เข้ามาที่ละคน
 - ๓๖.๒ ห้ามมิให้บุคคลอื่นอยู่ในที่สอบสวน เว้นแต่ (๑) ทนายความ/ที่ปรึกษาของผู้ถูกกล่าวหา (๒) บุคคลที่กรรมการอนุญาต
 - ๓๖.๓ สอบผู้ถูกกล่าวหา ใช้ สว.๔

- ๓๖.๔ สอบปากคำพยาน ใช้ สว.๕ (ทุกฝ่าย)
- ๓๖.๕ บันทึกเสร็จอ่านให้ฟัง หรือให้อ่านเอง เมื่อรับว่า ถูกต้อง ให้ลงชื่อ มีหลายหน้าลงชื่อทุกหน้า พร้อมกรรมการ ๑ คน
- ๓๖.๖ ห้ามชุดลบเขียนทับบันทึกให้ถ้อยคำ
- ๓๖.๗ ถ้าจะแก้ไข ให้ขีดฆ่าแล้วตักเติม กรรมการ ๑ คน และผู้ให้ถ้อยคำลงชื่อกำกับ
- ๓๖.๘ ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงชื่อ ให้บันทึกเหตุไว้
- ๓๖.๙ ลงชื่อไม่ได้ ให้ใช้ ป.พ.พ. มาตรา ๙
๓๗. การสอบสวนต้องสอบสวนให้หมดประเด็น (ข้อ ๖๘) (สอบให้สิ้นกระแสความ)
- ๓๗.๑ ประเด็น หมายถึง จุดสำคัญที่จะต้องพิสูจน์หรือ วินิจฉัยเป็นจุดที่ยังโต้เถียงกันอยู่ หรือยังไม่ได้ ความกระจ่างชัด
- ๓๗.๒ ประเด็นการสอบสวน มี ๓ ลักษณะ
- (๑) ประเด็นข้อกล่าวหา
 - (๒) ประเด็นที่ฝ่ายกล่าวหาอ้าง
 - (๓) ประเด็นที่ฝ่ายถูกกล่าวหาขืนอ้างหรือโต้แย้ง
- ๓๗.๓ ประเด็นสำคัญที่ต้องพิสูจน์ในการดำเนินการทางวินัย มี ๓ ด้าน คือ
- (๑) ประเด็นเกี่ยวกับการกระทำในเรื่องที่กล่าวหา ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหา
 - ๑) ทำอะไร
 - ๒) ทำที่ไหน
 - ๓) ทำเมื่อไร
 - ๔) ทำอย่างไร
 - ๕) เพราะเหตุใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัยว่า ได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่
 - (๒) ประเด็นเกี่ยวกับกรณีความผิด ต้องพิสูจน์ว่า ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดในกรณีใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัยปรับบทลงโทษว่า ได้กระทำความผิดตามข้อใด
 - (๓) ประเด็นเกี่ยวกับความร้ายแรงแห่งกรณี ต้องพิสูจน์ว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหา มีพฤติการณ์ร้ายแรงเพียงใด หรือเสียหายแก่ทางราชการร้ายแรงเพียงใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัย กำหนดระดับโทษหนัก/เบา ที่จะลงแก่ผู้ถูกกล่าวหา
- ๓๗.๔ ประโยชน์ของการกำหนดประเด็น
- (๑) เป็นเครื่องนำทางให้สอบสวนตามเรื่องกล่าวหา
 - (๒) ทำให้รอบคอบ รัดกุม รวดเร็วและได้ความจริง
 - (๓) ทำให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียด ครบถ้วน
 - (๔) ผู้ถูกกล่าวหาสามารถชี้แจงแสดงพยานหลักฐาน และแก้ข้อกล่าวหาโดยไม่หลงข้อต่อสู้
๓๘. หลักทั่วไปในการสอบสวน (ข้อ ๖๕, ๖๗)
- ๓๘.๑ ห้ามกรรมการล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา หรือจูงใจ
- ๓๘.๒ ผู้ให้ถ้อยคำต้องมาพบกรรมการตามกำหนดนัด
- ๓๘.๓ พยานมาแต่ไม่ให้ถ้อยคำ/ไม่มา/เรียกไม่ได้ในเวลา อันควร จะไม่สอบก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุใน บันทึกประจำวัน
- ๓๘.๔ พยานที่จะทำให้ล่าช้า/มิใช่ประเด็นสำคัญ จะมีมติ ให้งดสอบสวนพยานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุในบันทึกประจำวัน
- ๓๘.๕ ผู้ที่โอนมาจากที่อื่น/ประเภทอื่น
- (๑) ให้ ผบ.ดำเนินการทางวินัยตามหลักเกณฑ์นี้
 - (๒) ถ้าสืบสวน/สอบสวนอยู่ก่อน ให้ทำงานเสร็จสิ้น

(๓) ถ้าจะลงโทษ ให้ปรับบทตามกฎหมายเดิม

๓๘.๖ ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย สามารถ เลื่อนขั้นเงินเดือน/ระดับได้

๓๘.๗ คำว่า “การสอบสวนพิจารณา” (ตั้งแต่ตั้งกรรมการ สอบจนถึงออกคำสั่งลงโทษวินัย) ที่มีผลต่อการเลื่อนขั้นเงินเดือน/ระดับ

(๑) การสอบสวนพิจารณาของนายฯ เมื่อแล้วเสร็จ เห็นว่า

- ๑) ยุติเรื่อง/ภาคทัณฑ์ เลื่อนได้
- ๒) ตัดเงินเดือน/ลด เลื่อนไม่ได้ ๑ รอบ
- ๓) ปลดออก/ไล่ออก ห้ามเลื่อน

(๒) กรณีศาลมีคำพิพากษาอันเนื่องมาจากการ ปฏิบัติหน้าที่ เมื่อคดีถึงที่สุด

- ๑) ยกฟ้อง/ไม่มีความผิด เลื่อนได้
- ๒) มีความผิด ห้ามเลื่อน

๓๘.๘ หน้าที่หลักของคณะกรรมการสอบสวน

- (๑) สอบสวนตามที่กฎหมายกำหนด
- (๒) แสวงหาความจริงในเรื่องที่กล่าวหา
- (๓) ดูแลให้เกิดความเป็นธรรมตลอดระยะเวลา การสอบสวน
- (๔) รวบรวมประวัติและความประพฤติของผู้ถูก กล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กล่าวหา
- (๕) จัดทำบันทึกประจำวันที่สอบสวนทุกครั้ง (ใช้เบิกเงินสมนาคุณด้วย สอบปกติ ๒๕๐ บาท แจง สว.๓ และทำ สว.๖ อัตรา ๓๐๐ บาท นส.๐๘๐๙.๑/ว ๓๘๑ ลง ๑๙ ม.ค.๒๕๕๖)
- (๖) จัดทำสารบัญสำนวนสอบสวน ๓๙. การรวบรวมพยานหลักฐานต่างห้องที่ (ข้อ ๖๙, ๘๘) สามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ

๓๙.๑ กรรมการเดินทางไปราชการเพื่อสอบสวนในที่นั้น

๓๙.๒ กรรมการกำหนดประเด็น หรือข้อสำคัญ

- (๑) ประธานกรรมการรายงานต่อนายฯ
- (๒) เพื่อขอให้ผู้บังคับบัญชาในท้องที่นั้นสอบแทน
- (๓) ผู้บังคับบัญชาท้องที่นั้นเลือกข้าราชการผู้ใต้ บังคับบัญชาตามที่เห็นสมควร อย่างน้อย ๓ คน
- (๔) เป็น “คณะทำการสอบสวน”
- (๕) ให้คณะทำการสอบสวน มีฐานะเป็นคณะ กรรมการสอบสวน โดยนำเรื่องต่อไปนี้

- ๑) องค์กรประชุม
- ๒) ห้ามผู้อื่นร่วมสอบ
- ๓) ห้ามล่อลวง ชูเชิญ ให้สัญญา
- ๔) หลีกทั่วไปในการสอบสวน
- ๕) การจ่ายเงินสมนาคุณ มาใช้ด้วย

๓๙.๓ ประเภทของพยานหลักฐาน

- (๑) พยานวัตถุ
- (๒) พยานเอกสาร
- (๓) พยานบุคคล
- (๔) พยานผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ชำนาญการพิเศษ

๔๐. กรรมการสอบสวน สอบพบเรื่องอื่น (ข้อ ๗๐)

๔๐.๑ ให้ประธานกรรมการรายงานนายฯ โดยเร็ว

๔๐.๒ ถ้านายฯ เห็นมีมูล ให้ออกคำสั่งใหม่อีก ๑ คำสั่ง

/(๑) เป็นกรรมการ...

(๑) เป็นกรรมการคณะเดิม หรือ

(๒) เป็นกรรมการคณะใหม่ก็ได้

๔๑. กรรมการสอบสวน สอบพาดพิงผู้อื่น (ข้อ ๗๑)

๔๑.๑ กรณีสังกัดเดียวกัน

(๑) ให้กรรมการพิจารณาว่าร่วมทำผิดหรือไม่

(๒) ถ้าผิด ประธานฯ ต้องรายงานนายกฯ โดยเร็ว

(๓) ถ้านายกฯ เห็นมีมูลให้ออกคำสั่งใหม่อีก ๑ คำสั่ง

๑) เป็นกรรมการคณะเดิม หรือ

๒) เป็นกรรมการคณะใหม่ก็ได้

๓) ใช้สำเนาหลักฐานที่สอบแล้วประกอบได้

๔) แยกเป็นสำนวนต่างหาก

๕) นำหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากสำนวนเดิมรวมใน สำนวนใหม่ และบันทึกให้ปรากฏด้วย

๔๑.๒ กรณีต่างสังกัด

(๑) ให้กรรมการพิจารณาว่าร่วมทำผิดหรือไม่

(๒) ถ้าผิด ให้ประธานฯ รายงานนายกฯ โดยเร็ว

(๓) ถ้านายกฯ เห็นมีมูล ต้องแจ้งเป็นหนังสือไปยัง ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อเป็นพยานหลักฐาน ในการดำเนินการ ตามข้อ ๒๔ วรรค ๔ ต่อไป

๔๒. สอบหย่อน/บกพร่อง/ประพฤติไม่เหมาะสม แต่พบวินัย (ข้อ ๗๒)

๔๒.๑ ตั้งกรรมการหย่อน/บกพร่อง/ ประพฤติไม่เหมาะสม

๔๒.๒ นายกฯ เห็นมีมูลวินัยร้ายแรง ควรตั้งกรรมการวินัย

๔๒.๓ ให้ตั้งกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรง (ข้อ ๒๖ วรรค ๖)

๔๒.๓ กรรมการจะนำสำนวนหย่อนฯ นั้น มาประกอบได้

๔๓. การนำคำพิพากษาถึงที่สุดมาใช้ในสำนวนวินัย (ข้อ ๗๓)**

๔๓.๑ เรื่องเดียวกัน มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผิด/ต้องรับผิด

๔๓.๒ ถ้ากรรมการเห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นชัดแล้ว

๔๓.๓ ให้ถือคำพิพากษานั้นเป็นพยานหลักฐานสนับสนุนฯ

๔๓.๔ ต้องแจ้งเป็น สว.๓ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย

๔๔. การโอน (ย้าย) ระหว่างสอบสวน (ข้อ ๗๔)***

๔๔.๑ ระหว่างสอบ ผู้ถูกกล่าวหาขอโอน (ย้าย) ได้

๔๔.๒ ให้กรรมการ ทำการสอบสวนต่อไปจนเสร็จ

๔๔.๓ ทำรายงานการสอบสวน (สว.๖) เสนอนายกฯ เติม

๔๔.๔ นายกฯ สังกัดเดิม ต้อง

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวน ในเรื่อง

๑) คุณสมบัติ/องค์ประกอบกรรมการ (ข้อ ๔๕) [ต้องกลับไปตั้งใหม่ให้ถูกต้อง (ข้อ ๗๕)]

๒) การสอบสวนไม่ถูกต้องเฉพาะส่วน (ข้อ ๘๐) (องค์ประชุม/การสอบปากคำ) นายกฯ ต้องสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว

๓) กรรมการไม่ได้แจ้ง สว.๓ (ข้อ ๘๑) (นายกฯ ให้ทำใหม่โดยเร็ว และให้โอกาสชี้แจง)

๔) การใดไม่ถูกต้อง เป็นสาระสำคัญ ต้องให้แก้ไข

๕) การใดไม่ถูกต้อง ไม่สำคัญ ให้เป็นดุลพินิจ (ข้อ ๘๒)

(๒) ส่งให้นายกฯ สังกัดใหม่ (ไม่ต้องทำความเข้าใจ)

/ (๓)นายกฯ...

(ก) นายกฯ สังกัดใหม่ ตรวจสอบความถูกต้องของ สำนวนเช่นเดียวกันอีกครั้ง

(ข) นายกฯ สังกัดใหม่ สั่งสำนวน (ข้อ ๗๗)

๔๕. การสอบสวนเพื่อยืนยัน หรือ “สอบยัน” (ข้อ ๕๙)

๔๕.๑ มีการสอบปากคำในเรื่องนั้นแล้ว (ข้อเท็จจริง/สดง.)

๔๕.๒ กรรมการจะนำถ้อยคำนั้นมาใช้ในสำนวนวินัย ต้อง

(๑) กรรมการมีมติให้นำมาใช้

(๒) เรียกผู้นั้นมาถามว่า ยืนยันหรือไม่

๑) ถ้ายืนยัน ให้ลงชื่อ (ไม่ต้องสอบต่อ)

๒) ถ้าไม่ยืนยัน ต้องสอบใหม่ตามปกติ

(๓) ปากคำใดสอบยันไม่ได้ มิให้นำมาใช้ในทางที่เป็นโทษต่อผู้ถูกกล่าวหา

(๔) ให้กรรมการบันทึกไว้ด้วยว่า ได้มาอย่างไร จากผู้ใด และเมื่อใด (ข้อ ๕๙ วรรค ๑)

๔๖. การพิจารณาจัดทำ สว.๖ และเสนอสำนวน (ข้อ ๗๕-๗๖)**

๔๖.๑ รวบรวมหลักฐานเสร็จ ให้กรรมการประชุม มีมติว่า

(๑) ผิดวินัยหรือไม่ ถ้าผิด กรณีใด ข้อใด โทษใด

(๒) หย่อน/บกพร่อง/ประพฤติน่าไม่เหมาะสม หรือไม่

(๓) หลักฐานไม่พอ เสนอให้ออกเพราะมีพยานหลักฐาน

๔๖.๒ กรรมการทำรายงานการสอบสวน (สว.๖)

(๑) เสนอต่อนายกฯ (โดยตรง)

(๒) กรรมการผู้ใดเห็นแย้ง ทำความเห็นติดสำนวน ไว้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของ สว.๖ ด้วย

๔๖.๓ รายงานการสอบสวน อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ

(๑) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแต่ละฝ่าย

(๒) กรณีไม่สอบพยาน/รับสารภาพ ให้บันทึกเหตุ

(๓) วินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐาน

(๔) ความเห็นคณะกรรมการสอบสวนว่า

๑) ผิดวินัยหรือไม่ อย่างไร ถ้าผิด ผิดกรณีใด ตามข้อใด ควรรับโทษสถานใด

๒) หย่อน/บกพร่อง/ประพฤติน่าไม่เหมาะสม หรือไม่

๓) มีเหตุควรสงสัย แต่สอบลงโทษปลด/ไล่มิได้ ให้อยู่ต่อจะเกิดความเสียหายหรือไม่

(๔) เมื่อเสนอ สว.๖ ต่อนายกฯ แล้ว ถือว่าการ สอบสวนแล้วเสร็จ

(๕) ตั้งกรรมการสอบสวนในเรื่องใดแล้ว ตั้งซ้ำไม่ได้

๔๖.๔ ความหมายของแบบ สว.ต่าง ๆ สว.๑ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน สว.๒ บันทึก

แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา สว.๓ บันทึกสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา สว.๔ บันทึกถ้อย

คำผู้ถูกกล่าวหา สว.๕ บันทึกถ้อยคำพยาน (ทุกฝ่าย) สว.๖ รายงานการสอบสวน ๔๗. การพิจารณา

และสั่งสำนวนของนายกฯ (ข้อ ๗๗)** เมื่อกรรมการเสนอสำนวนมาแล้ว ให้นายกฯ

๔๗.๑ ตรวจสอบความถูกต้องของสำนวน ในเรื่อง

(๑) คุณสมบัติ/องค์ประกอบการ (ข้อ ๔๙) [ต้องกลับไปตั้งใหม่ให้ถูกต้อง (ข้อ ๗๙)]

(๒) การสอบสวนไม่ถูกต้องเฉพาะส่วน (ข้อ ๘๐) (องค์ประชุม/การสอบปากคำ) (ต้องสั่งให้

ดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว)

(๓) กรรมการไม่ได้แจ้ง สว.๓ (ข้อ ๘๑) (สั่งทำใหม่โดยเร็ว และให้โอกาสชี้แจง)

(๔) การใดไม่ถูกต้อง เป็นสาระสำคัญ ให้แก้ไข

(๕) แต่ถ้าไม่เป็นสาระสำคัญ เป็นดุลพินิจ (ข้อ ๘๒)

๔๗.๒ ต้องพิจารณาสั่งการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับ สำนวนจากประธานกรรมการ [ข้อ ๗๗ (๑) และ (๒)] ดังนี้

(๑) ตั้งกรรมการสอบวินัยไม่ร้ายแรง (ข้อ ๘๔)

- ๑) กรรมการให้ยุติเรื่อง (ไม่ผิดวินัย)/นายกฯ เห็นด้วย ให้สั่งยุติเรื่องเป็นหนังสือ/นายกฯ เห็นไม่ร้ายแรง (ภาค/ตัด/ลด) ให้สั่งลงโทษ ตามความเห็นนายกฯ
- ๒) กรรมการเห็นไม่ร้ายแรง (ภาค/ตัด/ลด) นายกฯ เห็นด้วย ให้สั่งลงโทษตามความเห็นนายกฯ (สถานโทษอาจต่าง)
- ๓) กรรมการเห็นร้ายแรง นายกฯ เห็นไม่ร้ายแรง ให้นายกฯ ออกคำสั่งลงโทษตามความเห็นนายกฯ
- ๔) กรรมการเห็นร้ายแรง นายกฯ เห็นด้วย ให้ตั้ง กรรมการสอบร้ายแรง (ใช้สำนวนเดิมก็ได้ ถือว่าการสอบสวนเริ่มต้นใหม่) หมายเหตุ กรรมการเห็นร้ายแรง ก่อนทำรายงาน การสอบสวน (สว.๖) ต้องเสนอให้นายกฯ ออกคำสั่งตั้งร้ายแรงใหม่

(๒) ตั้งกรรมการสอบวินัยอย่างร้ายแรง (ข้อ ๘๕)

- ๑) กรรมการให้ยุติเรื่อง (ไม่ผิดวินัย)/นายกฯ เห็นด้วย ให้สั่งยุติเรื่องเป็นหนังสือ/นายกฯ เห็นไม่ร้ายแรง (ภาค/ตัด/ลด) ให้สั่งลงโทษ ตามความเห็นนายกฯ
- ๒) กรรมการเห็นไม่ร้ายแรง (ภาค/ตัด/ลด) นายกฯ เห็นด้วย ให้สั่งลงโทษตามความเห็นนายกฯ (สถานโทษอาจต่าง)
- ๓) กรรมการเห็นร้ายแรง นายกฯ ต้องลงความเห็น ไม่ว่านายกฯ จะเห็นด้วยหรือไม่ ต้องส่ง เรื่องให้ ก.จังหวัดพิจารณา เมื่อ ก.จังหวัด เห็นเป็นประการใด ให้นายกฯ สั่งหรือปฏิบัติ ให้เป็นไปตามนั้น (ข้อ ๘๕ วรรค ๑)

๔๗.๓ นายกฯ ต้องแสดงความเห็นของตนเป็นหนังสือทุก ครั้งถ้าเห็นแย้งให้แสดงเหตุผลด้วย

๔๗.๔ เมื่อมีการตั้งกรรมการสอบวินัย (ตั้งเรื่องกล่าวหา) แล้ว ผลออกมาอย่างไรก็ตาม (แม้ยุติเรื่อง) นายกฯ ต้องรายงานไปยัง ก.จังหวัดทุกเรื่อง เพื่อพิจารณา ซึ่ง ก.จังหวัดอาจเห็นต่างก็ได้

๔๗.๕ ก.จังหวัดอาจตั้งหรือมอบเลขานุการคณะกรรมการ สอบสวนให้นำเสนอในที่ประชุมได้ แต่มิให้แสดงความเห็น

๔๗.๖ ก.จังหวัดมีมติ แต่ยังมีได้ปฏิบัติ ให้ ก.จังหวัดเดิม ส่งเอกสาร/มติให้ ก.จังหวัดใหม่ โดยไม่ต้องนำเข้าอนุวินัยฯ อีก

๔๘. เงื่อนไขเวลาเร่งรัด และเงื่อนไขเวลาบังคับ ปกติใช้คำว่า “ทันที/โดยเร็ว/โดยไม่ชักช้า/โดยพลัน” หากมี เงื่อนไขเวลากำกับ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๔๘.๑ เงื่อนไขเวลาเร่งรัด แม้พ้นแล้วต้องรีบทำให้เสร็จ

- (๑) การตั้งกรรมการ/แจ้งคำสั่ง/แจ้งแบบต่าง ๆ
- (๒) การสอบสวน/การสั่งสำนวน
- (๓) การพิจารณาของอนุฯ/ก.จังหวัด ๔๘.๒ เงื่อนไขเวลา บังคับ เมื่อพ้นแล้วทำต่อไม่ได้
 - ๑) ตั้งกรรมการ/ลงโทษ เกินข้อ ๒๘ นับแต่วันพ้น
 - ๒) คัดค้านกรรมการสอบสวนเกิน ๗ วัน
 - ๓) สั่งคำคัดค้านเกิน ๑๕ วัน กรณีนายกฯ ตั้ง/ เกิน ๓๐ วัน กรณี ก.จังหวัดเลือก

๔๙. การลงโทษทางวินัย (ข้อ ๘๖)

๔๙.๑ ทำผิดเรื่องเดียว แต่ผิดวินัยหลายฐาน ให้ลงโทษใน ฐานที่มีบทลงโทษหนักที่สุดเพียงสถานเดียว

๔๙.๒ โทษเกี่ยวกับเงินที่นายกฯ ลงได้ คือ ตัดเงินเดือนครั้ง หนึ่ง ๒ % หรือ ๔ % เป็นเวลา ๑-๒-๓ เดือน ลดขั้นเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่ เกิน ๑ ขั้น หรือลดเงินเดือน ๒ % หรือ ๔ % ก.จังหวัดเพิ่มโทษเกินอัตราไม่ได้

- ๔๙.๓ ถูกลงโทษปลดออก ได้รับบำเหน็จฯ เสมือนลาออก
- ๔๙.๔ การสั่งลงโทษต้องให้เหมาะสม ไม่พยาบาท อคติ ฯลฯ
- ๔๙.๕ การสั่งลงโทษ ห้ามสั่งให้มีผลย้อนหลัง (เว้นมีเหตุ)
- ๔๙.๖ ผู้เคยถูกลงโทษเรื่องนั้นมาแล้ว ถ้าจะลงใหม่ให้หนักขึ้น ต้องดำเนินการ ดังนี้
- (๑) ยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิมก่อน แล้วสั่งลงโทษใหม่ (แนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด)
 - (๒) ใช้คำสั่งเพิ่มโทษ จากโทษเดิม (แนววินัย) เหตุผล : ลงโทษซ้ำในความผิดเดียวกันไม่ได้
- ๔๙.๗ กรณีมีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษ ให้เท่าความถึง คำสั่งลงโทษเดิมด้วยทุกครั้ง
- ๔๙.๘ คำสั่งลงโทษต้องระบุสิทธิอุทธรณ์และระยะเวลาไว้ ด้วย ๔๙.๙ แบบคำสั่งลงโทษ (ลท.๑) ภาคทัณฑ์ (ลท.๒) ตัดเงินเดือน (ลท.๓) ลดขั้นเงินเดือน (ลดเงินเดือน) (ลท.๔) ปลด/ไล่ออกจากราชการ (ลท.๕) เพิ่ม/ลด/ยกโทษ (ปกติ) (ลท.๖) ยก/งด/ลด/เพิ่มโทษ (อุทธรณ์) (ลท.๗) ยก/งด/ลด/เพิ่มโทษ

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติทางการปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติราชการทางการปกครอง โดย นายดำรงชัย ไชยมงคล นิติกรชำนาญการพิเศษ อบต.เวียงท่ากาน กรรมการฝ่ายวิชาการสมาคมข้าราชการท้องถิ่นแห่งประเทศไทย

เหตุผลในการตรากฎหมาย

โดยที่การดำเนินงานทางปกครองในปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ และ ขั้นตอนที่เหมาะสม จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ สำหรับการ ดำเนินงานทางปกครองขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพในการใช้บังคับกฎหมายให้สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะได้ และ อำนวยความเป็นธรรมแก่ประชาชน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หลักการความเป็นกฎหมายกลาง

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม หรือ มีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตาม กฎหมาย ของ เจ้าหน้าที่ ที่มีผลเป็นการ สร้างนิติสัมพันธ์ ขึ้นระหว่างบุคคลใน อันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้งรับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการ รับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้การดำเนินการของ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้ เป็นคำสั่งทางปกครอง

- (๑) การสั่งรับหรือไม่รับคำเสนอขาย รับจ้าง แลกเปลี่ยน ให้เช่า ซื้อเช่า ให้สิทธิประโยชน์
- (๒) การอนุมัติสั่งซื้อ จ้าง แลกเปลี่ยน เช่า ขาย ให้เช่า หรือให้สิทธิประโยชน์
- (๓) การสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอหรือการดำเนินการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน
- (๔) การสั่งให้เป็นผู้ทำงาน
- (๕) การให้หรือไม่ให้ทุนการศึกษา

ตัวอย่าง ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจเป็นใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเฉพาะรายและเฉพาะกรณี จึงถือเป็น “คำสั่งทางปกครอง” เนื่องจากมีผลบังคับใช้กับผู้ที่มีสิทธิเข้าสอบคัดเลือกทุกคนโดยมีผลบังคับเป็นรายบุคคลสำหรับผู้ที่มีรายชื่อผ่านการคัดเลือกก็จะมีสิทธิได้รับการบรรจุต่อไปส่วนผู้มีรายชื่อในบัญชีขาดคุณสมบัติซึ่งรวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วยก็จะมีสิทธิได้รับการบรรจุเป็นนักเรียนนายสิบตำรวจ ประกาศที่พิพาทจึงมีลักษณะเป็นการรวมคำสั่งทางปกครองหลาย ๆ คำสั่งไว้ด้วยกันซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมี อานาจกระทำได้เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งประกาศดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ออกประกาศที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คบ. ๗๖/๒๕๖๒)

ตัวอย่าง หนังสือแจ้งเตือนฉบับลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารตามคำสั่งให้รื้อถอนฉบับลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ นั้น เป็นเพียงหนังสือแจ้งเตือนว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และเตือนให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ภายในเวลาที่กำหนดไว้เท่านั้นหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าวมิได้มีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ และการแจ้งเตือนเป็นการดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากหนังสือแจ้งเตือนที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองพ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๘๘/๒๕๖๒)

ตัวอย่าง ศาลปกครองสูงสุดโดยมติที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยว่า การที่กรมบัญชีกลางมีหนังสือแจ้งให้มณฑลทหารบกที่ ๒๔ เรียกเงินเบี้ยหวัดเงินบำนาญ เงินบำเหน็จดำรงชีพและเงิน ช.ค.บ. คืนจากผู้ฟ้องคดีเป็นการดำเนินงานภายในฝ่ายปกครองที่ยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ผู้ฟ้องคดีโดยตรง ส่วนหนังสือของมณฑลทหารบกที่ ๒๔ ที่แจ้งให้นายก อบต. แจ้งผู้ฟ้องคดีนำเงินที่ได้รับเกินสิทธิคืนคลังไม่ใช่การใช้อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดในการเรียกคืนเงินหนังสือพิพาทจึงไม่ใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เป็นการใช้สิทธิเรียกเงินที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเกินสิทธิอันมีลักษณะเป็นลาภมิควรได้ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และเป็นเพียงหนังสือทวงถามให้ชำระเงินและเป็นการบอกกล่าวทวงถามให้ผู้ฟ้องคดีติดต่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อนำส่งเงินเกินสิทธิคืนคลังโดยตัวนเท่านั้นซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีสิทธิเรียกเงินเกินสิทธิคืนก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่คืนเงินให้ตามที่ถูกทวงถามโดยไม่ต้องนำคดีมาฟ้องศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนการกระทำดังกล่าว เป็นเรื่องของผู้ถูกฟ้องคดีต้องใช้สิทธิเรียกร้องเงินเกินสิทธิโดยการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินเกินสิทธิต่อไปดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๕/๒๕๕๙)

ตัวอย่าง คำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีลักษณะเป็นการสั่งการเกี่ยวกับการให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการทั่วไป เพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่มิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานต่าง ๆ อันถือเป็นมาตรการภายในของฝ่ายปกครองในการสั่งให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการ อันเป็นเรื่องของการบังคับบัญชาเพื่อบริหารงานภายในองค์กรมิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ เจ้าหน้าที่ที่ถูกห้ามยังคงปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล มีตำแหน่ง เงินเดือน และสิทธิประโยชน์สวัสดิการอื่น ๆ ตามกฎหมายเช่นเดิมคำสั่งจึงไม่ได้มีผลกระทบต่อสภาพสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อเป็นคำสั่งในเรื่องการบริหารงานภายในองค์กรของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะผู้ใช้อำนาจบังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม จึงไม่อาจถือว่าเจ้าหน้าที่ที่ถูกห้ามเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากคำสั่งดังกล่าวจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองพ.ศ. ๒๕๔๒(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๐๒/๒๕๖๑)

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ บทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตาม กฎหมาย ที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ ในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอ หรือ ผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และ ผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผล ของคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๑๒ คำสั่งทางปกครองจะ ต้อง กระทำโดย เจ้าหน้าที่ ซึ่งมี อำนาจ หน้าที่ ในเรื่องนั้น

- ๑.กฎหมายกำหนด
- ๒.เวลา
- ๓.สถานที่

มาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ ดังต่อไปนี้ จะทำการพิจารณาทางปกครอง ไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ เมื่อมีกรณีตามมาตรา ๑๓ หรือคู่กรณีคัดค้านว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ยื่นคำขอหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ เพื่อที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวจะได้มีคำสั่งต่อไป

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคัดค้าน และการสั่งให้เจ้าหน้าที่อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ที่คัดค้าน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (กฎ ๖/๒๕๔๒)

ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการผู้ถูกคัดค้านปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการที่ไม่ถูกคัดค้าน ก็ให้กรรมการผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ และให้เป็นที่สุด

การยื่นคำคัดค้านและการพิจารณาคัดค้านให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อนและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบแล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือมีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณี ว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวอย่างข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยที่ศาลปกครองสูงสุดได้เคยวินิจฉัยวางหลักในเรื่องดังกล่าวไว้ อาทิกรณีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกันกับคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยด้วย ซึ่งถือว่าขัดต่อหลักความเป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง เพราะในการที่คณะกรรมการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วมีความเห็นว่าพฤติการณ์ของคู่กรณีมีมูล เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อกรรมการในชุดสอบสวนข้อเท็จจริงจำนวน ๒ คน ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยร้ายแรงอีก ประกอบกับคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมีเพียง ๓ คน บุคคลทั้งสองจึงเป็นเสียงข้างมากทำให้ผลการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงย่อมคาดหมายได้อยู่แล้วว่าจะไม่ต่างไปจากผลการสอบสวนข้อเท็จจริง การแต่งตั้งกรรมการทั้ง ๒ คน ซึ่งเป็นกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงให้เป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงด้วย จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (อ.๘๓๔/๒๕๕๕ และ อ.๘๗/๒๕๕๖) รวมทั้งกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำการพิจารณาทางวินัยได้รับการแต่งตั้งให้เป็นทั้งกรรมการดำเนินการทางวินัยและกรรมการในการพิจารณาอุทธรณ์ด้วยซึ่งถือว่าเป็นการขัดต่อหลักความเป็นกลางเช่นกัน (อ.๑๓๓/๒๕๕๓)

ตัวอย่างกรณีที่นาง ส. เป็นประธานกรรมการสอบสวนทางวินัยและยังเป็นอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการและเป็นอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และร้องทุกข์ ซึ่งต้องห้ามตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลในคดีนี้ กรณีเป็นการคาดหมายได้ว่านาง ส. ย่อมแสดงความเห็นสอดคล้องกับความเห็นเดิมที่ให้ไว้ในฐานะประธานคณะกรรมการสอบสวนวินัยการพิจารณาทางปกครองของนาง ส. จึงถือว่ามีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันเป็นเหตุให้เคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ๒๘ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเหตุให้คำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔/๒๕๕๙)

กรณีที่มีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดเกี่ยวกับกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองไว้จึงต้องนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองพ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้ในการพิจารณาทั้งนี้ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการก่อสร้างถนนสายพิพาทมี นายช. เป็นผู้ควบคุมงานก่อสร้างและเป็นผู้รายงานว่าผู้รับจ้างก่อสร้างไม่ปฏิบัติตามสัญญาส่วน นายก. เป็นกรรมการตรวจการจ้างขณะเดียวกับผู้ฟ้องคดีและผู้มีความเห็นแย้งไม่ตรวจรับงาน

/จ้างก่อสร้าง...

จ้างก่อสร้างถนนดังกล่าว

จึงเห็นว่านายช. และนาย ก.เป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวและเคยได้ให้ความเห็นไว้แล้วว่าการดำเนินการก่อสร้างถนนดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามแบบและข้อกำหนดในสัญญาอันเป็นความเห็นที่เป็นปรปักษ์โดยตรงกับความเห็นของผู้ฟ้องคดีที่ตรวจรับงานดังกล่าวเมื่อบุคคลทั้งสองมาทำหน้าที่ในฐานะเป็นกรรมการในคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดกรณีของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นกรณีที่มีเหตุสภาพร้ายแรงอันทำให้การพิจารณาไม่เป็นอย่างกลางตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ ๑๒๑/๒๕๕๔

๑. มติที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด การวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย ครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๕ วันพุธที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ปัญหาที่ ๑ การที่เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย การลงโทษทางวินัย หรือการทบทวนคำสั่งลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่หลายขั้นตอน จะถือว่าเป็นกรณีที่มีเหตุอื่นใดซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นอย่างกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีมติ ดังนี้

(๑) ในขั้นตอนการสืบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนทางวินัยเมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำความผิดวินัย และผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้ว คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจะมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้นแล้วเสนอผลการสืบสวนข้อเท็จจริงว่า กรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดวินัยหรือสมควรดำเนินการทางวินัยต่อไปหรือไม่ ในกรณีมีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้วคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจะมีหน้าที่แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบพร้อมทั้งให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสได้ชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานของตนแล้วจึงรายงานผลการสอบสวนและเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้ากระทำความผิดวินัย เป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใด คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณากรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งเคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงมาก่อนแล้ว ต่อมาได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยในเรื่องเดียวกันนั้น เห็นได้ว่ามีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกัน ลำพังเพียงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คนเดียวกันทั้งในขั้นตอนการสืบสวนข้อเท็จจริงและขั้นตอนการสอบสวนทางวินัยยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นเหตุที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นอย่างกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

(๒) ในขั้นตอนการพิจารณาผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยนั้นถือว่าเป็นขั้นตอนการพิจารณาทางวินัยที่สำคัญก่อนที่ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุจะมีคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงต้องมีหลักประกันเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัย

ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการสามัญประจำจังหวัด (อ.ก.พ. จังหวัด) หรือคณะอนุกรรมการสามัญประจำกรม(อ.ก.พ. กรม) หรือคณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง (อ.ก.พ. กระทรวง) หรือคณะอนุกรรมการสามัญประจำส่วนราชการอื่น จะทำหน้าที่ตรวจสอบผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ซึ่งเมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าว มีมติเป็นประการใดแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุต้องสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ อ.ก.พ. นั้น ดังนั้น กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งเคยเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมาก่อน ได้เข้าร่วมประชุม อ.ก.พ. เพื่อพิจารณาตรวจสอบการสอบสวนทางวินัยและพิจารณาเสนอความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และพิจารณาตรวจสอบรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเพื่อมีมติเห็นชอบให้ผู้มี

/อำนาจ...

อำนาจสั่งบรรจุคำสั่งลงโทษทางวินัยกรณีดังกล่าวย่อมเป็นเหตุที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

(๓) ในขั้นตอนการพิจารณาภายหลังการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยและมีการอุทธรณ์คำสั่งนั้น เป็นขั้นตอนการพิจารณาทบทวนคำสั่งลงโทษทางวินัย จึงต้องมีหลักประกันเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัย ดังนั้น กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งเคยเป็นอ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. ส่วนราชการอื่น ทำหน้าที่พิจารณาการกระทำผิด ฐานความผิด และอัตราโทษ เมื่อต่อมาได้เข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์เพื่อพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษเรื่องเดียวกันนั้น กรณีดังกล่าวย่อมเป็นเหตุที่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ปัญหาที่ ๒ กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครองมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะถือว่าเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ผู้ฟ้องคดีสามารถยกขึ้นกล่าวอ้างในชั้นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ หรือศาลปกครองสูงสุดสามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ หรือไม่

ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีมติว่า

กรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครองมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ถือว่าเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ที่ผู้ฟ้องคดีสามารถยกขึ้นกล่าวอ้างในชั้นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ หรือศาลปกครองสูงสุดสามารถหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้

มาตรา ๑๗ การกระทำใด ๆ ของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองที่ได้กระทำไปก่อนหยุดการพิจารณาตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ย่อมไม่เสียไป เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้เข้าปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ถูกคัดค้านหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง แล้วแต่กรณี จะเห็นสมควรดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดเสียใหม่ก็ได้

มาตรา ๑๘ บทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ ไม่ให้นำมาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้นได้

มาตรา ๑๙ ถ้าปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือการแต่งตั้งไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ผู้นั้นได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่

มาตรา ๒๐ ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจกำกับหรือควบคุมดูแลสำหรับกรณีของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาโดยตรง และนายกรัฐมนตรีสำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นรัฐมนตรี

มาตรา ๒๑ บุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล อาจเป็นคู่กรณีในการพิจารณาทางปกครองได้ตามขอบเขตที่สิทธิของตนถูกกระทบกระเทือนหรืออาจถูกกระทบกระเทือนโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๒๒ ผู้มีความสามารถกระทำการในกระบวนการพิจารณาทางปกครองได้ จะต้องเป็น

- (๑) ผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะ
- (๒) ผู้ซึ่งมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีความสามารถกระทำการในเรื่องที่กำหนดได้ แม้ผู้นั้นจะยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือความสามารถถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- (๓) นิติบุคคลหรือคณะบุคคลตามมาตรา ๒๑ โดยผู้แทนหรือตัวแทน แล้วแต่กรณี
- (๔) ผู้ซึ่งมีประกาศของนายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้มีความสามารถกระทำการในเรื่องที่กำหนดได้ แม้ผู้นั้นจะยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือความสามารถถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๓ ในการพิจารณาทางปกครองที่คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ คู่กรณีมีสิทธินำพยานความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้

การใดที่พยานความหรือที่ปรึกษาได้ทำลงต่อหน้าคู่กรณีให้ถือว่าเป็นการกระทำของคู่กรณี เว้นแต่คู่กรณีจะได้คัดค้านเสียแต่ในขณะนั้น

มาตรา ๒๔ คู่กรณีอาจมีหนังสือแต่งตั้งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดแทนตนในกระบวนการพิจารณาทางปกครองใด ๆ ได้ ในการนี้ เจ้าหน้าที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาทางปกครองกับตัวคู่กรณีได้เฉพาะเมื่อเป็นเรื่องที่ผู้นั้นมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำการนั้นด้วยตนเอง และต้องแจ้งให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนทราบด้วย

หากปรากฏว่าผู้ได้รับการแต่งตั้งให้กระทำการแทนผู้ใดไม่ทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพียงพอหรือมีเหตุไม่ควรไว้วางใจในความสามารถของบุคคลดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่แจ้งให้คู่กรณีทราบโดยไม่ชักช้า

การแต่งตั้งให้กระทำการแทนไม่ถือว่าสิ้นสุดลงเพราะความตายของคู่กรณีหรือการที่ความสามารถหรือความเป็นผู้แทนของคู่กรณีเปลี่ยนแปลงไป เว้นแต่ผู้สืบสิทธิตามกฎหมายของคู่กรณีหรือคู่กรณีจะถอนการแต่งตั้งดังกล่าว

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอโดยมีผู้ลงชื่อร่วมกันเกินห้าสิบคนหรือมีคู่กรณีเกินห้าสิบคนยื่นคำขอที่มีข้อความอย่างเดียวกันหรือทำนองเดียวกัน ถ้าในคำขอมีการระบุให้บุคคลใดเป็นตัวแทนของบุคคลดังกล่าวหรือมีข้อความ เป็นปริยายให้เข้าใจได้เช่นนั้น ให้ถือว่าผู้ที่ถูกระบุชื่อดังกล่าวเป็นตัวแทนร่วมของคู่กรณีเหล่านั้น

ในกรณีที่คู่กรณีเกินห้าสิบคนยื่นคำขอให้มีคำสั่งทางปกครองในเรื่องเดียวกัน โดยไม่มีการกำหนดให้บุคคลใดเป็นตัวแทนร่วมของตนตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ในเรื่องนั้นแต่งตั้งบุคคลที่คู่กรณีฝ่ายข้างมากเห็นชอบเป็นตัวแทนร่วมของบุคคลดังกล่าว ในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๒๔ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตัวแทนร่วมตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองต้องเป็นบุคคลธรรมดา

คู่กรณีจะบอกเลิกการให้ตัวแทนร่วมดำเนินการแทนตนเมื่อใดก็ได้แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบและดำเนินการใด ๆ ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองต่อไปด้วยตนเอง

ตัวแทนร่วมจะบอกเลิกการเป็นตัวแทนเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบกับต้องแจ้งให้คู่กรณีทุกรายทราบด้วย

มาตรา ๒๗[๒] ให้เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองให้คู่กรณีทราบตามความจำเป็นแก่กรณี

เมื่อมีผู้ยื่นคำขอเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครอง ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอที่จะต้องดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของคำขอและความครบถ้วนของเอกสาร บรรดาที่มีกฎหมายหรือกฎกำหนดให้ต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ หากคำขอไม่ถูกต้อง ให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวแนะนำให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมเสียให้ถูกต้อง และหากมีเอกสารใดไม่ครบถ้วนให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันทีหรือภายในไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่รับคำขอ ในการแจ้งดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของผู้รับคำขอและระบุนายการเอกสารที่ไม่ถูกต้องหรือยังไม่ครบถ้วนให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมทั้งบันทึกการแจ้งดังกล่าวไว้ในกระบวนการพิจารณาจัดทำคำสั่งทางปกครองนั้นด้วย

เมื่อผู้ยื่นคำขอได้แก้ไขคำขอหรือจัดส่งเอกสารตามที่ระบุในการแจ้งตามวรรคสองครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะปฏิเสธไม่ดำเนินการตามคำขอเพราะเหตุยังขาดเอกสารอีกมิได้ เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือกฎและได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งตามมาตรา ๒๐ ในกรณีเช่นนั้นให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยพลัน หากเห็นว่าเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ผู้ยื่นคำขอต้องดำเนินการแก้ไขหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมต่อเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนดหรือภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่อนุญาตให้ขยายออกไป เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์ที่จะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามคำขอต่อไป ในกรณีเช่นนั้นให้เจ้าหน้าที่ส่งเอกสารคืนให้ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ให้ผู้ยื่นคำขอทราบ และบันทึกการดำเนินการดังกล่าวไว้

มาตรา ๒๘ ในการพิจารณาทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

มาตรา ๒๙ เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาพยานหลักฐานที่ตนเห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง ในการนี้ให้รวมถึงการดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
- (๒) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของคู่กรณีหรือของพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่เจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลา
- (๓) ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ
- (๔) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ออกไปตรวจสอบสถานที่

คู่กรณีต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการพิสูจน์ข้อเท็จจริง และมีหน้าที่แจ้งพยานหลักฐานที่ตนทราบแก่เจ้าหน้าที่พยานหรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่เจ้าหน้าที่เรียกมาให้ถ้อยคำหรือทำความเห็นมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตัวอย่าง เมื่อนายกเทศมนตรีไม่ได้ให้โอกาสดังกล่าวแก่นางสาวผกาและไม่ใช้กรณีที่ เป็นข้อยกเว้นให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงเป็นการขัดต่อมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสองของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดอุบลราชธานีเรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขใน

การสอบสวน การลงโทษทางวินัยการให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๕ การที่นายกเทศมนตรีมีหนังสือว่ากล่าวตักเตือนนางสาวผกาจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้เพิกถอนหนังสือว่ากล่าวตักเตือนดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๒/๒๕๖๒

#คำสั่งให้รื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลงในแม่น้ำ

#แม้จะเป็นคำสั่งทางปกครอง #แต่ก็ไม่จำเป็นต้องให้สิทธิแก่

คู่กรณีในการได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ #คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๐/๒๕๖๔

#คำสั่งทางปกครองที่จะให้สิทธิแก่คู่กรณีมีโอกาสดำเนินการรับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

#หาได้หมายความว่ารวมถึงคำสั่งทางปกครองทั้งหมดทุกประเภทแต่อย่างใดไม่

#เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า

#ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการถมดิน หิน ทลายในแม่น้ำแควน้อย อันเป็นทางสัญจรทางน้ำของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (อธิบดีกรมเจ้าท่า)

#อันถือได้ว่าเป็นการทำให้สิ่งอื่นใดล่วงล้ำเข้าไปในน้ำซึ่งต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖

#การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ (เจ้าท่า) ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๑๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

#ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนสิ่งล่วงล้ำลำน้ำในแม่น้ำแควน้อยออกจากแม่น้ำแควน้อย

#การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ #จึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองบังคับแก่ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่อให้กระทำการตามที่กฎหมายกำหนดหรือละเว้นการกระทำเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

#ผู้ฟ้องคดีจึงหาที่มีสิทธิที่จะได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามกฎหมายตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองแต่อย่างใดไม่

#ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ #จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

*กรณีการสอบข้อเท็จจริงเพื่อหามูล มิใช่การพิจารณาทางปกครองและมีใช้การสอบวินัยเพื่อพิจารณาความผิดและโทษ จึงไม่ต้องให้โอกาสทราบข้อเท็จจริงและโต้แย้งตามมาตรา ๓๐ พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ (ศาลปกครองสูงสุด แดงที่ อ. ๑๔๑/๕๙)

มาตรา ๓๑ คู่กรณีมีสิทธิขอตรวจดูเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงหรือป้องกันสิทธิของตนได้ แต่ถ้ายังไม่ได้ทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น คู่กรณีไม่มีสิทธิขอตรวจดูเอกสารอันเป็นต้นร่างคำวินิจฉัย

การตรวจดูเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสาร หรือการจัดทำสำเนาเอกสารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๒ เจ้าหน้าที่อาจไม่อนุญาตให้ตรวจดูเอกสารหรือพยานหลักฐานได้ ถ้าเป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ความประหยัดและควมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้เจ้าหน้าที่กำหนดเวลาสำหรับการพิจารณาทางปกครองขึ้นไว้ตามความเหมาะสมแก่กรณี ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหรือกฎในเรื่องนั้น

ในกรณีที่การดำเนินงานในเรื่องใดจะต้องผ่านการพิจารณาของเจ้าหน้าที่มากกว่าหนึ่งราย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องประสานงานกันในการกำหนดเวลาเพื่อการดำเนินงานในเรื่องนั้น มาตรา ๘๕ ให้ถือว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ เป็นระเบียบที่คณะรัฐมนตรีวางขึ้นตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๔ คำสั่งทางปกครองอาจทำเป็นหนังสือหรือวาจาหรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมีเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

มาตรา ๓๖ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องระบุ วัน เดือน และปีที่ทำคำสั่ง ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง พร้อมทั้งมีลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น

มาตรา ๓๗ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- (๒) ข้อกฎหมายที่อ้างอิง
- (๓) ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ

นายกรัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้คำสั่งทางปกครองกรณีหนึ่งกรณีใดต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งนั้นเองหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่งนั้นก็ได้บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช่บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น
- (๒) เหตุผลนั้นเป็นที่รู้กันอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องระบุอีก
- (๓) เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับตามมาตรา ๓๒
- (๔) เป็นการออกคำสั่งทางปกครองด้วยวาจาหรือเป็นกรณีเร่งด่วน แต่ต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควรหากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งนั้นร้องขอ

มาตรา ๓๘ บทบัญญัติตามมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๙ การออกคำสั่งทางปกครองเจ้าหน้าที่อาจกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เว้นแต่กฎหมายจะกำหนดข้อจำกัดดุลพินิจเป็นอย่างอื่น

การกำหนดเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกำหนดเงื่อนไขในกรณีดังต่อไปนี้ตามความเหมาะสมแก่กรณีด้วย

- (๑) การกำหนดให้สิทธิหรือภาระหน้าที่เริ่มมีผลหรือสิ้นสุด ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง
- (๒) การกำหนดให้การเริ่มมีผลหรือสิ้นสุดของสิทธิหรือภาระหน้าที่ต้องขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่แน่นอน
- (๓) ข้อสงวนสิทธิที่จะยกเลิกคำสั่งทางปกครอง
- (๔) การกำหนดให้ผู้ได้รับประโยชน์ต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำหรือต้องมีภาระหน้าที่หรือยอมรับภาระหน้าที่หรือความรับผิดชอบบางประการ หรือการกำหนดข้อความในการจัดให้มีเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มข้อกำหนดดังกล่าว

มาตรา ๓๙/๑[๓] การออกคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือในเรื่องใด หากมิได้มีกฎหมายหรือกฎกำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นไว้เป็นประการอื่น ให้เจ้าหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้รับคำขอและเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของเจ้าหน้าที่ ที่จะกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุงกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๑ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่สมบูรณ์

(๑) การออกคำสั่งทางปกครองโดยยังไม่มีผู้ยื่นคำขอในกรณีที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินการเองไม่ได้ นอกจากจะมีผู้ยื่นคำขอ ถ้าต่อมาในภายหลังได้มีการยื่นคำขอเช่นนั้นแล้ว

(๒) คำสั่งทางปกครองที่ต้องจัดให้มีเหตุผลตามมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ถ้าได้มีการจัดให้มีเหตุผลดังกล่าวในภายหลัง

(๓) การรับฟังคู่กรณีที่สำคัญที่ต้องกระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ ถ้าได้มีการรับฟังให้สมบูรณ์ในภายหลัง

(๔) คำสั่งทางปกครองที่ต้องให้เจ้าหน้าที่อื่นให้ความเห็นชอบก่อน ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นได้ให้ความเห็นชอบในภายหลัง

เมื่อมีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แล้ว และเจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครองประสงค์ให้ผลเป็นไปตามคำสั่งเดิมให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นบันทึกข้อเท็จจริงและความประสงค์ของตนไว้ในหรือแนบไว้กับคำสั่งเดิมและต้องมีหนังสือแจ้งความประสงค์ของตนให้คู่กรณีทราบด้วย

กรณีตาม (๒) (๓) และ (๔) จะต้องกระทำก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ของหมวดนี้ หรือตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น หรือถ้าเป็นกรณีที่ไม่ต้องมีการอุทธรณ์ดังกล่าวก็ต้องก่อนมีการนำคำสั่งทางปกครองไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น

มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

เมื่อคำสั่งทางปกครองสิ้นผลลง ให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกผู้ซึ่งครอบครองเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ซึ่งมีข้อความหรือเครื่องหมายแสดงถึงการมีอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น ให้ส่งคืนสิ่งนั้นหรือให้นำสิ่งของดังกล่าวอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแสดงการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้

มาตรา ๔๓ คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดพลาดเล็กน้อยนั้น เจ้าหน้าที่อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอ

ในการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองตามวรรคหนึ่งให้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามควรแก่กรณี ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่อาจเรียกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดส่งคำสั่งทางปกครอง เอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมาเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมได้

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๖๓/๒ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๘ บทบัญญัติในหมวดนี้มีให้ใช้บังคับกับการแจ้งซึ่งไม่อาจกระทำโดยวาจาหรือเป็นหนังสือได้หรือมีกฎหมายกำหนดวิธีการแจ้งไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีคำสั่งทางปกครองที่แสดงให้ทราบโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้มีผลเมื่อได้แจ้ง

มาตรา ๖๙ การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็นหนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ

การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง

ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๗๐ การแจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่ง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ และหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานทีนั้น หรือในกรณีที่ผู้นั้นไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

มาตรา ๗๑ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศ หรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

มาตรา ๗๒ ในกรณีที่มีผู้รับเกินห้าสิบคนเจ้าหน้าที่จะแจ้งให้ทราบตั้งแต่เริ่มดำเนินการในเรื่องนั้นว่าการแจ้งต่อบุคคลเหล่านั้นจะกระทำโดยวิธีปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการของเจ้าหน้าที่และที่ว่าการอำเภอที่ผู้รับมีภูมิลำเนาก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๗๓ ในกรณีที่ไม่รู้ตัวผู้รับหรือรู้ตัวแต่ไม่รู้ภูมิลำเนาหรือรู้ตัวและภูมิลำเนาแต่มีผู้รับเกินหนึ่งร้อยคน การแจ้งเป็นหนังสือจะกระทำโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งแพร่หลายในท้องถิ่นนั้นก็ได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แจ้งโดยวิธีดังกล่าว

มาตรา ๗๔ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนการแจ้งคำสั่งทางปกครองจะใช้วิธีส่งทางเครื่องโทรสารก็ได้ แต่ต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้น และต้องจัดส่งคำสั่งทางปกครองตัวจริงโดยวิธีใดวิธีหนึ่งตามหมวดนี้ให้แก่ผู้รับในทันทีที่อาจกระทำได้ ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือตามวัน เวลา ที่ปรากฏในหลักฐานของหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมดังกล่าว เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากนั้น

มาตรา ๘๐ การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการกำหนด

การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้

บทบัญญัติในวรรคสองมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้

มาตรา ๘๑ ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อยในการประชุม ให้ประธานมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามความจำเป็นได้

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

ในกรณีที่ประธานกรรมการมีหน้าที่ต้องดำเนินการใด ๆ นอกจากการดำเนินการประชุมให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๘๒ การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก

กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

เรื่องใดถ้าไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบในเรื่องนั้น คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๒๓/๒๕๖๓

ตัวอย่าง--- ศาลปกครองชั้นต้น วินิจฉัยว่า การวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรในรูปของคณะกรรมการนั้น เป็นการตัดสินใจของกรรมการแต่ละคนว่าวินิจฉัยชี้ขาดไปในทางใด แล้วสรุปการตัดสินใจของกรรมการทุกคนเป็นมติของคณะกรรมการ ในการวินิจฉัยชี้ขาด การที่กรรมการคนใดตัดสินใจออกเสียงในผลของการวินิจฉัยชี้ขาด

/โดย่อม...

ใด ย่อมหมายความว่ากรรมการคนนั้นตัดสินใจไม่เห็นด้วยกับผลของการวินิจฉัยชี้ขาดนั้น

--- ดังนั้น การที่กรรมการที่ตนแพทย์สภาวะออกเสียงในการวินิจฉัยชี้ขาดเรื่อง ประพฤติผิด จรรยาบรรณ หมายความว่า กรรมการที่งดออกเสียงไม่เห็นด้วยกับการลงโทษว่ากล่าวตักเตือนและลงโทษผู้ ฟ้องคดี กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่ามีมติเสียงข้างมากลงโทษผู้ฟ้องคดี

--- ศาลปกครองสูงสุด วินิจฉัยว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติให้มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก โดยมีได้กำหนดว่าต้องเป็นเสียงข้างมากของจำนวนกรรมการทั้งหมด กรณีจึงต้องถือเสียงข้างมากของผู้ซึ่งประกอบเป็นองค์ประชุมและได้ออกเสียงให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความ เห็นชอบในเรื่องที่ลงมติเท่านั้น ส่วนกรรมการที่งดออกเสียงและกรรมการที่ขาดประชุมย่อมไม่อาจนำมานับเป็น คณะแนเสียงได้

--- ๒. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การหามติของ ก.อบต.จังหวัด กรณีกรรมการลง มติเห็นชอบน้อยกว่าจำนวนกรรมการที่งดออกเสียง (เรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๘/๒๕๕๘)

--- คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดย มีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า โดยทั่วไป หลักการหามติของคณะกรรมการโดยการนับคะแนนเสียง นั้น แบ่งออกได้เป็น ๒ แบบ คือ

--- (๑) เสียงข้างมากแบบธรรมดา (Simple Majority) หมายถึง คะแนนเสียงข้างมากของผู้ซึ่ง ประกอบเป็นองค์ประชุมและได้ออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในเรื่องนั้น การงด ออกเสียงลงคะแนนหรือไม่อยู่ในที่ประชุมไม่ว่าด้วยเหตุใด ย่อมไม่ถือว่าเป็นการออกเสียงจึงไม่อาจนับคะแนน เหล่านั้นไปรวมกับการออกเสียงลงคะแนนของฝ่ายที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้

--- (๒) เสียงข้างมากแบบเด็ดขาด (Absolute Majority) หมายถึง คะแนนเสียงข้างมากของจำนวน ทั้งหมด ซึ่งอาจกำหนดให้เกินกึ่งหนึ่งหรือมากกว่านั้น เช่น สองในสาม หรือสามในสี่ ของสมาชิกหรือกรรมการ ทั้งหมดหรือเท่าที่มีอยู่ ในกรณีนี้การหามติของที่ประชุมจึงต้องให้ได้คะแนนเสียงตามที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะมิใช่ ผู้ลงคะแนนเสียงเท่าใด มาประชุมเท่าใด หรืองดออกเสียงเท่าใด คะแนนเสียงที่จะถือเป็นมติได้ต้องได้ตาม จำนวนที่กำหนดไว้เท่านั้น

--- สำหรับข้อเท็จจริงในกรณีนี้ เมื่อปรากฏว่ามาตรา ๒๕ วรรคเจ็ด ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่าการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียง ข้างมาก โดยมีได้กำหนดว่าต้องเป็นเสียงข้างมากของทั้งหมด จึงต้องหมายความว่าเป็นการกำหนดให้ถือเสียง ข้างมากแบบธรรมดา ที่จะต้องนับคะแนนเสียงแต่เฉพาะกรรมการซึ่งออกเสียงลงคะแนนเห็นชอบหรือไม่ให้ ความเห็นชอบในเรื่องดังกล่าวเท่านั้น ส่วนกรรมการที่งดออกเสียงและกรรมการที่ขาดประชุมย่อมไม่อาจนำมา นับเป็นคะแนนเสียงได้ ด้วยเหตุนี้ ความเห็นของ ก.อบต. จึงชอบแล้ว

มาตรา ๘๓ ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นหนังสือ

ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้ากรรมการ ฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกความเห็นแย้งนั้นไว้ด้วย

มาตรา ๘๔ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทต้องมีลายมือชื่อของกรรมการที่วินิจฉัยเรื่องนั้น

ถ้ากรรมการคนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของตนรวมไว้ในคำวินิจฉัยได้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

โดย นายดำรงชัย ไชยมงคล นิตกรชำนาญการพิเศษ อบต.เวียงท่ากาน กรรมการฝ่ายวิชาการสมาคมข้าราชการท้องถิ่นแห่งประเทศไทย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๗/๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดี (ผู้อำนวยการโรงเรียน) ซึ่งมีอำนาจพิจารณา ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ จะต้องใช้ดุลพินิจจัดให้ ข้าราชการที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านให้เข้าพักอาศัยในบ้านพักราชการที่ว่างอยู่ก่อนนั้น แต่กลับมีคำสั่งอนุมัติให้ นางสาว ส. ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการต่างๆที่รู้อยู่แล้วว่ามีบ้านพักครุว่างอยู่และมีสภาพสมบูรณ์ เหมาะที่จะ ให้ข้าราชการครูเข้าพักอาศัยได้ นอกจากนั้นยังรู้อยู่แล้วว่าการอนุมัติตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ถึงเดือน กันยายน ๒๕๔๑ เป็นการอนุมัติที่ผิดระเบียบ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการจงใจกระทำผิดต่อกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ ทำให้ราชการได้รับความเสียหายอันถือเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ความเสียหายของอาคารแม้อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ แต่เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นดำเนินการวางท่อร้อยสายไฟฟ้าสาธารณูปโภคใต้ดิน และก่อสร้างระบบระบายน้ำ โดยใช้วิธีการ เจาะดินท่อลงไปใต้ดินก็เป็นสาเหตุหนึ่ง และเป็นผลโดยตรงที่ทำให้ตัวอาคารเกิดความเสียหาย จึงเป็นกรณี ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำละเมิดและต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่เจ้าของอาคารนั้น คำพิพากษาศาล ปกครองสูงสุดที่ อ.๖๕๔/๒๕๕๗

เทศบาลจัดการขยายถนน ทำให้บ่อน้ำซึ่งเป็นขอบคอนกรีตเข้ามาอยู่ในตัวถนน เมื่อเปิดถนนที่ขยายให้รถสัญจร ไปมาได้ ก็ยังมีได้ถมบ่อทำให้เรียบเป็นพื้นถนนธรรมดา และมีได้จัดให้มีเครื่องหมายและสัญญาณไฟติดตั้งให้ เป็นที่สังเกตเห็นได้ในเวลาค่ำคืน โจรทักซ์บรยนต์ตกบ่อเป็นเหตุให้รถยนต์เสียหายและโจทก์ได้รับบาดเจ็บ ดังนี้ ต้องถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของเทศบาล ซึ่งจะต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้โจทก์ คำพิพากษา ฎีกาที่ ๑๒๐๑/๒๕๐๒

เหตุผลในการตรา พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิด

๑. การใช้หลักเกณฑ์ใน ปพพ.มุ่งได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมและบั่นทอนขวัญกำลังใจ
๒. เจ้าหน้าที่ อาจกระทำโดยไม่ตั้งใจหรือผิดพลาดเพียงเล็กน้อย
๓. หลักเรื่องลูกหนี้ร่วมทำให้ต้องรับผิดในการกระทำของเจ้าหน้าที่อื่นด้วย
๔. เจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจเพราะเกรงความรับผิด
๕. มีวิธีการบริหารงานบุคคลและวินัยควบคุมอยู่แล้ว

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด อปพร. ,กรรมการตรวรับพัสดุ จ้างเหมา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมี ฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระ ราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของ รัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย องค์การมหาชน

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการ ปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่รัฐไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใด ให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็น หน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดชอบตามวรรคหนึ่ง

แต่หน่วยงานขอให้ศาลเรียกเจ้าหน้าที่เข้ามาเป็นคู่ความในคดีได้

มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องหน่วยงานของรัฐ ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้อง รับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หรือในคดีที่ผู้เสียหายฟ้องเจ้าหน้าที่ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดชอบหรือต้องร่วมรับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีสิทธิขอให้ศาลที่พิจารณาคดีนั้นอยู่เรียก เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณี เข้ามาเป็นคู่ความในคดี

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้า เจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (วรรคหนึ่ง)

ประมาทเลินเล่อ หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนา แต่เป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่ง บุคคลในภาวะเช่นนั้นจำเป็นต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์(ขาดความระมัดระวังตามสมควร) ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หมายถึง บุคคลได้กระทำโดยขาดความระมัดระวังที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ มาตรฐานอย่างมาก

ตัวอย่าง เก็บรักษารถยนต์ของกลางไว้ในที่จอดรถยนต์ของผู้มาติดต่อราชการ เนื่องจากที่จอดรถยนต์ของกลาง เต็ม บริเวณที่นำรถยนต์ไปจอดอยู่ใกล้กับทางขึ้นลงของตัวอาคาร ส.น. มีไฟส่องสว่าง และใช้เครื่องบังคับล้อ ล้อ ออกรถยนต์ของกลางเพื่อป้องกันการสูญหาย

แต่อย่างไรก็ตามผู้ฟ้องคดีไม่ได้แยกทรัพย์สินของกลางออกจากรถยนต์ของผู้มาติดต่อราชการ เดิมไม่แผง เหล็กกัน เพื่อสะดวกต่อการควบคุมดูแล ไม่มีเจ้าหน้าที่ตรวจตราดูแล จึงถือได้ว่าประมาทเลินเล่อ แต่พฤติการณ์รับฟังไม่ได้ว่าประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๘๔/๒๕๕๘

ความรับผิดทางละเมิดมุ่งประสงค์ที่จะใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ใช่มุ่งลงโทษเหมือนในคดีอาญาแก่ผู้ทำละเมิด ฉะนั้นเมื่อไม่มีความเสียหายแม้การกระทำจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ไม่เป็นละเมิด

ตัวอย่าง คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐/๒๕๕๒ แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้อย่างที่ผู้ถูกฟ้องคดี (เทศบาลเมือง) กล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีขับรถเร็วเกินกว่าที่แท้จริง แต่ข้อเท็จจริงดังกล่าวมิได้แสดงให้เห็นว่า ใน ภาวะที่มีรถยนต์บรรทุกกระบะเร่งเครื่องแซงรถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้ามาในช่องทางเดินรถของผู้ฟ้องคดีอย่าง กะทันหันนั้น ผู้ฟ้องคดีอาจใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยอย่างไรก็อาจป้องกันมิให้รถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีขับ เกิดความเสียหายได้ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นเลย การอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีขับรถมาด้วย ความเร็วเกินกว่าที่แจ้งเพียงประการเดียว ยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าเป็นสาเหตุให้เกิดการละเมิดในครั้งนี้ เพราะข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า มีรถยนต์บรรทุกกระบะเร่งเครื่องแซงรถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้ามาในช่องทางเดินรถยนต์ของ ผู้ฟ้องคดีในระยะกระชั้นชิดด้วย ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงยังไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีขับรถมาด้วยความประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง อ.๑๐/๒๕๕๒

/ตัวอย่าง...

ตัวอย่าง คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๕๘ - ๓๖๐/๒๕๕๙ หนังสือกระทรวงการคลังที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการกรอกจำนวนเงินในฎีกาเบิกเงินจากคลังและในเช็ค เป็นการกำหนดวิธีการทำงานที่วางระบบแบบแผนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติราชการไปในทิศทางเดียวกัน โดยใช้บังคับทั่วไปแก่เจ้าหน้าที่ให้ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งผู้มีหน้าที่ลงลายมือชื่อส่งจ่ายเงินในเช็คต้องตรวจดูว่าการกรอกจำนวนเงินทั้งตัวเลขและตัวอักษรในเช็คได้เขียนหรือพิมพ์ให้ชัดเจนว่าบาทหรือไม่ และถ้ามีช่องว่างก็ให้ขีดเส้นเพื่อไม่ให้มีการเขียนเติมหรือให้วงเล็บล้อมกรอบทั้งตัวหน้าและตัวหลังก็ได้ โดยให้นำมาใช้กับเอกสารการเงินที่จะต้องปฏิบัติคล้ายคลึงหรือทำนองเดียวกัน ซึ่งใบถอนเงินถือเป็นเอกสารที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวแห่งสิทธิในตัวเงินเช่นเดียวกับฎีกาและเช็ค จึงต้องปฏิบัติตามหนังสือดังกล่าว แต่การมีผลใช้บังคับของหนังสือ ย่อมอยู่ที่ส่วนราชการนั้นได้รับแจ้งและได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดทราบแล้วหรือไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับแจ้ง อีกทั้งมิใช่ผู้มีวิชาชีพทางการเงิน การจะให้ชวนชวยหรือคอยตรวจสอบระบบแบบแผนของทางราชการเอง ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในระบบราชการคงไม่เป็นธรรม และหนังสือดังกล่าวได้มีการแจ้งเวียนก่อนเกิดเหตุถึง ๒๗ ปี จึงพ้นวิสัยที่วิญญูชนในฐานะเช่นผู้ฟ้องคดีจะพึงทราบและปฏิบัติได้ การลงลายมือชื่อโดยไม่ขีดเส้นหรือวงเล็บล้อมกรอบจำนวนเงินและตัวอักษร จึงเป็นการฝ่าฝืนระบบแบบแผนของทางราชการที่ผู้ถูกฟ้องคดี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ ๑ กรมบัญชีกลางที่ ๒ กระทรวงการคลังที่ ๓) ก็มีส่วนผิดอยู่ด้วย ประกอบกับก่อนที่ผู้มีอำนาจจะลงลายมือชื่อในใบถอนเงินนั้นได้พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารว่าได้จัดทำ โดยผ่านกระบวนการหรือขั้นตอนโดยถูกต้องและมีสาระสำคัญตรงกับมติของที่ประชุมแล้ว จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายในกรอบการปฏิบัติหน้าที่ทั่วไปเกี่ยวกับการลงลายมือชื่อในเอกสารการเงินดังวิญญูชนผู้อยู่ในฐานะเช่นผู้ฟ้องคดีจะพึงปฏิบัติ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นหน้าที่ในกิจการเฉพาะ มิใช่งานประจำตั้งเจ้าหน้าที่การเงินที่เพียงแต่เห็นวิธีการกรอกจำนวนเงินในแบบก็สามารถคาดเดาได้ว่าอาจจะเกิดการทุจริตขึ้น ฉะนั้น การลงลายมือชื่ออนุมัติโดยมิได้ท้วงติงการกรอกจำนวนเงินหรือมิได้ขีดเส้นกั้นหน้าจำนวนเงิน จึงมิใช่การกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นผู้ฟ้องคดีจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์และไม่อาจคาดเห็นหรือคาดหมายได้ว่าจะเกิดการทุจริต จึงไม่อาจใช้ความระมัดระวังโดยการป้องกันเช่นนั้นได้

โดยคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ.๑๔๗๑-๑๔๗๕/๒๕๕๘

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ นายกเทศมนตรี ปฏิบัติหน้าที่โดยขาดการเอาใจใส่ควบคุมดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอาศัยโอกาสดังกล่าวทุจริตเงินของทางราชการไปโดยง่าย หลายครั้งต่อเนื่องกัน ใ้รับผิดร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด อ.๔๕๖/๒๕๕๐

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งสรรพากรอำเภอ นาย ส.ปฏิบัติงานหัวหน้ารับชำระภาษี นาย ณ.สรรพากร ๓ รับผิดชอบเกี่ยวกับเช็ค ปรากฏ นาย ณ.ทุจริตยกยอดเงินของทางราชการ ๔,๑๗๐,๓๒๙.๓๒ บาท คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ส่วนใหญ่ นาย ณ.รับผิดเพียงผู้เดียว กรรมการเห็นว่า ผู้ฟ้อง กับนาย ส.ต้องรับผิดชอบในฐาน ผบ. กรมสรรพากรเห็นด้วย ให้ผู้ฟ้องกับผิด ๑๙๙,๘๙๓.๕๗ บาท กระทรวงการคลัง ผู้ฟ้องปล่อยปละละเลยไม่กำกับดูแล ไม่ขอเช็คมาตรวจสอบ ประมาทร้ายแรง ต้องรับผิด ๔๐% ๑,๖๖๘,๑๓๑.๗๓บาท

/ฟ้องใคร...

ฟ้องใคร / ศาลไหน

หน้าที่ → ฟ้อง → หน่วยงาน

นอกหน้าที่ → ฟ้อง → จนท.

การปฏิบัติหน้าที่ ๔ กรณี ไปศาลปกครอง

๑. การใช้อำนาจตามกฎหมาย
๒. กฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น
๓. ละเลยต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด
๔. ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

เงื่อนไขของการกระทำละเมิด

๑. มีความเสียหาย

๒. มีการจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

๓. มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำตาม (๒) กับความเสียหายที่เกิดขึ้น

ตัวอย่าง การกระทำที่เป็นละเมิด

*เทศบาลซ่อมแซมท่อระบายน้ำโดยไม่ติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณไฟเพื่อแจ้งเตือนผู้ขับขี่เป็นเหตุให้รถจักรยานยนต์ชนกระแทกฝาท่อระบายน้ำซึ่งวางกีดขวางช่องทางเดินรถ

*อบต. ทำการขุดลอกสระในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีสิทธิและไม่ได้รับอนุญาต

*เทศบาลก่อสร้างบาทวิถีโดยมีรางระบายน้ำอยู่ปลายบาทวิถีซึ่งเป็นทางโค้ง ไม่จัดให้มีป้ายเตือน หรือจัดให้มีฝาปิดรางระบายน้ำ ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งตกลงไปในรางระบายน้ำได้รับบาดเจ็บสาหัส

*เป็นคณะกรรมการกำหนดราคากลางในการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง สูงกว่าความเป็นจริง

*เทศบาลไม่ดูแลต้นไม้ซึ่งอยู่ในท้องที่รับผิดชอบให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย เป็นเหตุให้ต้นไม้หักโค่นทับรถจักรยานยนต์คันที่ผู้ฟ้องคดีนั่งซ้อนท้ายได้รับบาดเจ็บสาหัส

ค่าเสียหาย

ป.พ.พ. มาตรา ๔๓๘ บัญญัติว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย”

อายุความ

คดีประเภทที่ ๑ กรณีที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยรัฐกระทำละเมิดต่อเอกชน

(๑) คดีที่เอกชนฟ้องต่อศาลปกครอง ให้หน่วยงานรับผิดชอบเนื่องจากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด กรณีนี้จะฟ้องภายในอายุความตามมาตรา ๕๑

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (แก้ไขฉบับที่ ๙ พ.ศ.๒๕๖๐) เนื่องจากเจ้าหน้าที่กระทำละเมิด กรณีนี้จะฟ้องภายในอายุความตามมาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (แก้ไขฉบับที่ ๙ พ.ศ.๒๕๖๐) แม้ว่าคดีละเมิดทางปกครองจะมีอายุความทั่วไป ๑ ปี ตามมาตรา ๕๑ แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี ตามมาตรา ๔๔๘

//(๒)...

(๒) คดีที่เอกชนร้องขอต่อหน่วยงานให้ชดใช้เงิน ตามมาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยเอกชนผู้เสียหายจะต้องยื่นหนังสือเรียกร้องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้ที่จะพึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันกระทำละเมิด แต่หน่วยงานทางปกครองมีคำสั่งไม่ชดใช้หรือมีคำสั่งชดใช้ แต่ไม่เป็นพอใจแก่เอกชนผู้เสียหายหรือในกรณีที่หน่วยงานไม่วินิจฉัยภายใน

๑๘๐ วัน นับแต่วันที่รับข้อเรียกร้องตามมาตรา

คดีประเภทที่ ๒ กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อหน่วยงาน สามารถแบ่งได้อีก ๒ ประเภทย่อยคือ

(๑) คดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของหน่วยงานที่สั่งให้ชดใช้เงิน จะต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายใน ๙๐ วันนับแต่ได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๒) อายุความกรณีหน่วยงานออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือหน่วยงานฟ้องร้องให้เจ้าหน้าที่รับผิดจากการกระทำละเมิดต่อหน่วยงาน สำหรับอายุความกรณีการฟ้องร้องให้เจ้าหน้าที่รับผิดจากการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานสามารถแบ่งได้ ๔ กรณี คือ

๒.๑ อายุความ ๒ ปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสองตอนต้นอายุความ ๒ ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้พึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิด ตามมาตรา ๑๐ วรรคสองตอนต้น การรู้ตัวผู้กระทำความผิดนั้นให้ถือเอาความรับรู้ของผู้แทนนิติบุคคลหน่วยของรัฐนั้นเป็นสำคัญ ถ้าไม่ทราบแน่ชัดว่ารู้เมื่อใด ให้ถือว่ารู้นับแต่วันที่รับทราบรายงานการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๘/๒๕๔๙, ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสรีจที่ ๔๘๔/๒๕๔๔)

๒.๒ อายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสองตอนท้ายอายุความ ๑ ปี กรณีที่การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของหน่วยของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดและส่งสำนวนสอบสวนให้กระทรวงการคลังพิจารณา ถ้ากระทรวงการคลังเห็นว่าเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิด ให้มีอายุความ ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้มีอำนาจของหน่วยงานมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๒/๒๕๕๐)

๒.๓ อายุความ ๑๐ ปี ตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อายุความ ๑๐ ปี นับแต่วันที่ทำละเมิด ตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะอายุความ ๒ ปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสองตอนต้น หรืออายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๑๐ วรรคสองตอนท้าย จะต้องไม่เกินระยะเวลา ๑๐ ปี นับแต่วันกระทำละเมิด ทั้งนี้เพราะ แต่เดิมมา มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒.๔ อายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๑๗๕๔ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์การฟ้องคดีทายาทเพื่อบังคับให้รับผิดในกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดถึงแก่ความตาย หน่วยงานทางปกครองมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ แม้ว่าจะมิได้ใช้มาตรการบังคับใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวได้ ตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และโดยที่มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขายทอดตลาด ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

๓. อายุความคดีละเมิดอันเกิดการกระทำทางปกครองที่มีมูลจากความผิดทางอาญา

ความรับผิดที่มีมูลจากคดีอาญา ถ้าอาญายาวกว่า ใช้อายุความอาญา เช่น มาตรา ๑๕๗ งานไม่เสร็จแล้วตรวจรับ เป็นละเมิดด้วย ๑๕๗อายุความ ๑๕ ปี ทำให้อายุความทางละเมิดเป็น๑๕ ปีด้วยมิใช่๑๐ ปี ตย. เทศบาล ส. ซื่อที่ดินแพ่ง ๓๐ ล้าน เทศบาลออกคำสั่งให้ นายกชชดใช้ ๒๐ ล้าน สิทธิเรียกร้องภายใน ๑๐ ปี พ้น ๑๐ ปี นับแต่วันทำละเมิด เพิกถอนคำสั่ง ปราบกฏ ปชช.ข้อมูล อัยการสั่งฟ้อง (ขอให้พิจารณาคดีใหม่ ศาลปกครองไม่รับไม่เข้าเหตุ

/๔.อายุความ...

๔. อายุความสะดุดหยุดลงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๔ นำมาปรับใช้ในกรณีอายุความละเมิดทางปกครองด้วยอายุความสะดุดหยุดลง คือ กำหนดอายุความที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ เมื่อเดินต่อไปปรากฏว่ามีเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดอันกฎหมายได้บัญญัติไว้ ทำให้อายุความที่กำลังเดินอยู่นั้นได้สะดุดลง มิให้การนับอายุความต่อไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๔ บัญญัติเหตุอายุความสะดุดหยุดไว้ว่า

“มาตรา ๑๙๓/๔ อายุความย่อมสะดุดหยุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้รับสภาพหนี้ต่อเจ้าหนี้ตามสิทธิเรียกร้องโดยทำเป็นหนังสือรับสภาพหนี้ให้ชำระหนี้ให้บางส่วน ชำระดอกเบี้ย ให้ประกัน หรือกระทำการใด ๆ อันปราศจากข้อสงสัยแสดงให้เห็นเป็นปริยายว่ายอมรับสภาพหนี้ตามสิทธิเรียกร้อง
- (๒) เจ้าหนี้ได้ฟ้องคดีเพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องหรือเพื่อให้ชำระหนี้
- (๓) เจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย
- (๔) เจ้าหนี้ได้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณา
- (๕) เจ้าหนี้ได้กระทำการอื่นใดอันมีผลเป็นอย่างเดียวกันกับการฟ้องคดี

๕. การรับสภาพความผิดในคดีละเมิด

การรับสภาพความผิดในคดีละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๒๘ วรรคสอง นำมาปรับใช้ในกรณีอายุความละเมิดทางปกครองด้วย

๖. มาตรา ๙ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนแก่ตนให้มีกำหนด อายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้คำสั่งใหม่ทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย ข้อสังเกต

๑. ตามคำถามว่า " ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๘ วรรคสอง ที่ว่า...เมื่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหายสั่งการตามความเห็นกระทรวงการคลังแล้วให้ผู้แต่งตั้งดำเนินการเพื่อออกคำสั่งให้ผู้ต้องรับผิดชำระค่าสินไหมทดแทนหรือฟ้องต่อศาลอย่าให้ขาดอายุความ" นั้น หมายความว่า

ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลัง ถ้าหน่วยงานของรัฐความเห็น ไกลจะขาดกำหนดอายุความ ๑๐ ปี นับแต่วันทำละเมิด ให้หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนตามมาตรา ๑๒ หรือกรณี ไกลจะขาดอายุความ ๑ ปี นับแต่รู้หรือควรรู้ว่าเจ้าหน้าที่ได้ตายลง ให้หน่วยงานฟ้องร้องทนายทนายต่อศาลภายในอายุความโดยไม่ต้องรอความเห็นจากกระทรวงการคลังก่อน

๒. แนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐในกรณีที่กระทรวงการคลัง ไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระเบียบกำหนดไว้

ตอบ กรณีที่กรมบัญชีกลางไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบก่อนอายุความสองปี สิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หน่วยงานของรัฐจะมีแนวทางปฏิบัติอย่างไร ศาลปกครองสูงสุดวางบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีไว้ว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐส่งสำนวนสอบข้อเท็จจริงฯ ให้กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วหน่วยงานของรัฐจะต้องเตรียมเรื่องให้พร้อมสำหรับการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนเพื่อมิให้ขาดอายุความสองปี และเมื่อเทศบาลตำบลเป็นราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้คำสั่งใหม่ทดแทนตามที่เห็นสมควรโดยไม่ต้องรอผลการตรวจสอบจากกระทรวงการคลังจนขาดอายุความตามนัยข้อ ๑๗ วรรคสี่ และวรรคห้า

๓. คณะกรรมการสอบขอเท็จจริง ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ รายงานผลการพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า เห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีรับทราบผลการพิจารณาโดยลงนามในท้ายรายงาน ว่า “ทราบ” ดำเนินการตามขั้นตอนและระเบียบปฏิบัติ ” แต่ไม่ได้ลงวันที่กำกับไว้ จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ และลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ รายงานให้กรมบัญชีกลางกระทรวงการคลังตรวจสอบ วันที่รู้ถึงการกระทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จึงพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน วันไหน

ตอบ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘

๔. วันที่หน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ ถือเป็นวันที่รู้ถึงตัวเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดหรือไม่นั้น แม้กระทรวงการคลังจะมีความเห็นว่าจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้ แตกต่างจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้วินิจฉัยสั่งการไว้และให้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอีก ๓ รายก็ตาม แต่อายุความใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากการทำละเมิด หาได้เริ่มนับตั้งแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบ

ตอบ สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบอีก ๓ รายนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถออกคำสั่งเรียกให้รับผิดชอบได้ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังตาม มาตรา ๑๐ วรรคสอง

๕. ปราบกฐข้อเท็จจริงว่า ในเบื้องต้นหน่วยงานของรัฐได้ส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ แต่กระทรวงการคลังเห็นว่าเป็นกรณีที่อยู่ในข้อยกเว้นไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เนื่องจากเป็นกรณีให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน จึงไม่ต้องส่งสำนวนให้ตรวจสอบ หลังจากนั้น หน่วยงานของรัฐจึงได้ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่เป็นการออกคำสั่งเรียก “ไม่เต็มจำนวนความเสียหาย” (ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องส่งสำนวนให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ) อันไม่เป็นไปตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

ตอบ คำสั่งในส่วนที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นการออกคำสั่งให้รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายไม่เต็มจำนวนของความเสียหาย จึงต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๒.๑ ของประกาศกระทรวงการคลังเรื่องความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และไม่เข้าข้อยกเว้นตามข้อ ๑๗ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดให้ไม่ต้องรายงานกระทรวงการคลังตรวจสอบตั้งนั้น จึงต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบก่อนการที่ไม่รายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ คำสั่งในส่วนที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงออกโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ วรรคสอง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ และเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๖. ประเด็นการนับอายุความเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๓ มี.ค. ๔๘ ซึ่งเป็นวันที่นายกลางนามวินิจฉัยสั่งการและสิ้นสุดลง ในวันที่ ๓ มี.ค. ๕๐ ถูกต้องหรือไม่

ตอบ อายุความใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ๒ ปีเริ่มนับตั้งแต่วันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ที่จะพึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (ถูกต้อง)

๗. ออกคำสั่งทางปกครองให้ชดใช้ความรับผิดชอบทางละเมิด ต่อมาผู้กระทำละเมิดเกษียณอายุราชการไปแล้วหน่วยงานของรัฐสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือต้องใช้คำบังคับของศาลปกครอง

ตอบ หน่วยงานของรัฐสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้

ใบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นางสร้อยชนา จิตสม

ได้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรวินัยเบื้องต้น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

สำหรับข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น

ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ณ โรงแรมเอ็ม บูทีค รีสอร์ท อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายประสงค์ เมืองมูล)

นายกสมาคมข้าราชการส่วนท้องถิ่นจังหวัดเชียงราย